

Rețeaua Asociațiilor
de Autorități Locale din
Europa de Sud Est

**Analiza comparativă
PRIVIND GESTIONAREA DEȘEURILOR SOLIDE
în Europa de Sud Est, 2014**

RAPORT

Analiza comparativă
privind gestionarea deșeurilor solide
în Europa de Sud Est

Prima ediție
Martie 2016

2014

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

628.4:005.5(4-12)"2014"(047)

BENCHMARKING on solid waste management in South-east Europe :
report : 2014 / [authors Sanda Midzic Kurtagic ... [и др.]. -
Skopje : Network of Associations of Local Authorities of South-East
Europe - NALAS, 2016. - 66 стр. : граф. прикази ; 21 см

Фусноти кон текстот

ISBN 978-608-4680-07-9

1. Midzic Kurtagic, Sanda [автор]

а) Цврст отпад - Управување - Југоисточна Европа - 2014 - Извештаи
COBISS.MK-ID 100905738

CUPRINS

Rezumatul raportului	5
1 Introducere	7
1.1 Introducere în analiza comparativă a GDS în SEE	7
1.2 Metodologia de cercetare	8
2 Imagine de ansamblu în Europa de Sud Est	11
3 Analizele țărilor privind gestionarea deșeurilor solide	15
3.1 Albania	16
3.2 Bosnia și Herțegovina	17
3.3 Bulgaria	19
3.4 Kosovo	21
3.5 Macedonia	22
3.6 Moldova	23
3.7 Muntenegru	25
3.8 România	26
3.9 Serbia	27
3.10 Turcia	28
3.11 Analiza comparativă a nivelului național al indicatorilor GDS	30
4 Analizele municipalităților privind Gestionarea Deșeurilor Solide	37
4.1 Municipalitatea Lezha (Albania)	38
4.2 Municipalitatea Prijedor (Bosnia și Herțegovina)	40
4.3 Municipalitatea Cazin (Bosnia și Herțegovina)	42
4.4 Municipalitatea Gabrovo (Bulgaria)	44
4.5 Municipalitatea Bijelo Polje (Muntenegru)	46
4.6 Municipalitatea Ferizaj-Uroševac (Kosovo)	48
4.7 Municipalitatea Kumanovo (Macedonia)	50
4.8 Municipalitatea Pančevo (Serbia)	52
4.9 Municipalitatea Uzunköprü (Turcia)	54
4.10 Municipalitatea Târgoviște (România)	56
4.11 Municipalitatea Șoldănești (Moldova)	57
4.12 Analiza comparativă a indicatorilor la nivel local privind GDS	58
ORGANIZAȚII PARTENERE	65

Acest raport este un efort de colaborare al Grupului de lucru NALAS privind deșeurile solide și gospodărirea apelor (GL DSGA)

Autorii în ordine alfabetică:

Sanda Midzic Kurtagic, Expert regional pentru gestionarea deșeurilor solide și
Adrian MIROIU-LAMBA, reprezentând Asociația Comunelor din România
Agron HAXHIMALI, reprezentând Asociația Municipiilor din Albania
Ahmet Cihat KAHRAMAN, reprezentând Uniunea Municipiilor din Regiunea Marmara
Boban BOJKOVSKI, reprezentând ZELS - Asociația Unităților Autorităților Locale din Republica Macedonia
Danijela DJUROVIC, reprezentând Uniunea Municipiilor din Muntenegru
Desislava STOYKOVA, reprezentând Asociația Națională a Municipiilor din Republica Bulgaria
Dragan LAZIC, reprezentând Asociația Orașelor și Comunelor din Republica Srpska
Gani BERISHA, reprezentând Asociația Municipiilor din Kosovo
Irem SILAJDZIC, reprezentând Asociația Municipiilor și Orașelor din Federația BiH
Irina LUNCASU, reprezentând Congresul Autorităților Locale din Moldova
Miodrag GLUSCEVIC, reprezentând Asociația Orașelor și Municipiilor din Serbia

Cu sprijinul:

Asociația Orașelor și Municipiilor din Serbia -
Asociația gazdă a Grupului de Lucru privind deșeurile solide și gospodărirea apelor
Zajazi Kelmend, Director Executiv NALAS
Ivanoski Boran, Ofițer de Proiect NALAS
Secretariatul NALAS

Design:

Brigada Design, Skopje

Raportul a fost elaborat ca o activitate implementată în cadrul proiectului „Colectarea datelor deșeurilor solide în Europa de Sud Est” implementat de NALAS, Aquasan și SeSWA. Proiectul a fost susținut financiar de Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și Guvernul Elveției, și implementat de GIZ prin intermediul Open Regional Fund pentru modernizarea serviciilor municipale (ORF MSM).

REZUMATUL RAPORTULUI

Tările din Europa de Sud Est (SEE) incluse în prezentul raport nu au un sistem stabilit de colectare a datelor sau de prelucrare a indicatorilor, deși colectarea de date și Sistemul informatic de gestionare a deșeurilor solide (GDS) sunt reglementate prin lege. Există unele date disponibile la nivel național, ca parte a statisticilor naționale sau raportarea cu privire la starea mediului și raportarea către Agenția Europeană de Mediu (EEA). Cu toate acestea, majoritatea indicatorilor se bazează pe cifre estimate.

- Calitatea datelor legate de gestionarea deșeurilor solide municipale este discutabilă și creează dificultăți de gestionare a utilităților, municipalităților și altor autorități naționale relevante.
- Instituțiile naționale de statistică, în oricare dintre țări nu furnizează date privind compoziția deșeurilor. Serbia este singura țară care a reglementat obligația de a stabili cantitatea și compoziția deșeurilor precum și o metodologie comună. În comunele din alte țări din Balcanii de Vest, aceeași metodologie este aplicată ca parte a unui proiect-pilot.
- Indicatorul de generare a deșeurilor solide la nivel național în majoritatea țărilor (cu excepția României) este sub nivelul UE 28 medie, care a fost de 1,2 kg / an pe cap de

locuitor pentru anul 2014. Acest indicator este strâns legat de nivelul produsului intern brut național (PIB). Turcia, Muntenegru și România, țările cu cel mai mare PIB dintre cele observate, au generare de deșeuri între 1,1 și 1,5 kg / an pe cap de locuitor.

- Deșeurile sunt depozitate în principal în gropi de gunoi. Reciclarea și valorificarea materialelor, inclusiv compostarea și recuperarea energiei este rareori implementată. Deșeurile recuperate prin reciclare nu depășesc 10%.
- Compostarea este prezentă numai în România. Aceste țări au zone rurale mari, cu acoperire redusă de servicii GDS, astfel compostarea acasă, care ar putea fi aplicată la costuri minore are un potențial puternic. Aceasta poate contribui la reducerea deșeurilor biodegradabile în gropi de gunoi.
- Opțiunile Tratatului minor mecanico-biologic (TMB) sunt prezente în Bosnia și Herțegovina și Turcia. Deșeurii municipale solide (DMS) tratate în centralele termice este prezent în Turcia. Deșeuri pentru centrale energetice necesită livrarea continuă de cantități semnificative de deșeuri, care nu pot fi realizate în cele mai multe țări.

- ▲ În ciuda progreselor DMS în Uniunea Europeană în ultimele decenii, regiunea SEE încă suferă de practicile ne-sustenabile de gestionare a deșeurilor, inclusiv prin eliminarea incorectă etc.
- ▲ La nivel municipal, datele privind deșeurile solide nu sunt colectate în mod regulat. Utilitățile municipale care furnizează servicii de colectare și prelucrare a deșeurilor solide nu au date fiabile și exacte cu privire la cantitatea și structura deșeurilor menajere produse de către rezidenți. În cele mai multe cazuri, structura deșeurilor este estimată și nu pot fi luate în considerare în scopuri de luare a deciziilor la nivel local. Mai multe dintre municipalitățile pilot nu dispun de date privind generarea, acoperirea cu servicii de reciclare și ratele de DSM.
- ▲ Acoperirea serviciului DSM în zonele rurale ale municipalităților selectate nu este satisfăcătoare. Acoperirea de servicii DSM nu este mai mică de 80% în mediul urban. În cele mai multe cazuri, zonele urbane sunt semnificativ mai mici decât zonele rurale.
- ▲ Deșeurile din grădină și alte deșeuri biodegradabile, care au un potențial ridicat de recuperare reprezintă 25-70% din cea mai mare parte a DSM. În cele mai multe cazuri, acestea sunt dispuse în depozitele municipale de deșeuri.
- ▲ Cantitatea de hârtie și carton generată în cele mai multe municipalități observate nu este semnificativă, astfel încât fezabilitatea dezvoltării unui sistem public cuprinzător pentru colectarea, transportul și reciclarea acestor componente este discutabilă. Același lucru se poate aplica materialelor plastice. Cu toate acestea, prezența culegătorilor de deșeuri și a întreprinderilor mici de reciclare dovedește că recuperarea deșeurilor are un potențial economic și este interesant pentru companiile mici.

INTRODUCERE

1

Acest raport prezintă rezultatele exercițiului analizei comparative de gestionare a deșeurilor solide pentru țările din Europa de Sud Est (SEE), efectuată de către membri ai Grupului de Lucru al deșeurilor solide și gospodărirea apelor din cadrul Rețelei Asociațiilor Autorităților Locale din Europa de Sud Est (NALAS).

Scopul acestui exercițiu a fost de a identifica și analiza indicatori cantitativi și calitativi ai GDS, acoperind aspecte GDS cum ar fi generarea de deșeuri, acoperirea cu servicii, măsura în care deșeurile municipale solide sunt recuperate / reciclate, eficiența în raport cu obiectivele de depozitare a deșeurilor etc.

1.1 Introducere în analiza comparativă a GDS în SEE

Analiza comparativă este o practică comună și un exercițiu sensibil pentru a stabili valorile de bază, pentru a defini cele mai bune practici și de a identifica oportunitățile de îmbunătățire. Analiza comparativă ar trebui să fie stabilită la nivel național, local și la nivel de utilitate publică a GDS. Indicatorii naționali de analiză comparativă arată situația de referință la nivel național și permit compararea regională și măsurarea realizărilor țării față de setul de obiective internaționale, cum ar fi obiectivele UE GDS stabilite prin Directiva / 98 / CE privind deșeurile (Directiva cadru privind deșeurile 2008). Directivele UE privind deșeurile sunt ținte obligatorii pentru statele membre ale UE și pentru țările în curs de aderare la UE din regiunea SEE.

Setul național de indicatori de analiză comparativă descrie situația medie la nivel național, în timp ce, în practică, valoarea acestor indicatori variază de la o municipalitate la alta, în cadrul aceleiași țări. În municipalități cu statut economic diferit, populația și raporturile dintre mediul rural-urban, cantitatea și structura deșeurilor este diferită. Din moment ce autoritățile locale sunt responsabile pentru GDS, există un motiv legitim pentru a stabili analiza comparativă la nivel local municipal, de asemenea. Autoritățile locale se confruntă adesea cu fonduri limitate pentru dezvoltarea infrastructurii municipale GDS, în timp ce utilitățile publice locale GDS se confruntă cu venituri reduse din furnizarea serviciilor lor. Analiza comparativă la nivel municipal va furniza informații pentru luarea deciziilor privind prioritățile pentru fondurile limitate disponibile pentru îmbunătățirea serviciilor și pentru a permite monitorizarea schimbărilor în timp.

În plus, indicatorii coerenți la nivel internațional, care permit compararea indiferent de performanța municipalităților neținând cont de nivelul veniturilor lor, sunt utile în diferite contexte, inclusiv, de exemplu, pentru dezvoltarea eforturilor de cooperare care vizează o mai bună protecție a sănătății publice și a mediului, recuperarea crescută a resurselor, precum și o mai bună guvernare urbană¹.

Stabilirea analizei comparative a Gestionării Deșeurilor Solide a NALAS va permite membrilor acestei rețele de asociații ale autorităților locale din țările din regiunea

¹ D.C. Wilson et al./Comparative Analyses of SWM in 20 Cities, Waste Management & Research, 2012, 30(3), 237-25.)

SEE să obțină o perspectivă independentă referitor la cât de bine este realizată GDS în comparație cu alte țări și municipalități. Aceasta identifică în mod clar domeniile specifice de oportunitate, prioritizează oportunitățile de îmbunătățire, seturi de așteptări de performanță și monitorizează schimbarea la nivelul regiunii SEE. În cele din urmă, este vorba de gestionarea deșeurilor solide într-o manieră responsabilă din punct de vedere social, ecologic și financiar.

1.2 Metodologia de cercetare

Analiza comparativă a gestionării deșeurilor solide a fost realizată în 10 țări din SEE² incluse în rețeaua NALAS. Acesta a fost axată pe cel mai scăzut nivel de autoritate sub-suverană, adică administrațiile municipale sau comunale alese în mod democratic. În acest scop, au fost selectate și incluse în studiul de analiză comparativă 11 municipalități pilot cu populație între 35.000 și 125.000.

Tabelul 1: Municipalități pilot incluse în studiul de analiză comparativă

ȚARĂ	ORAȘ/MUNICIPALITATE	POPULAȚIE
Albania	Lezha	107,873
Bosnia și Herțegovina	Prijedor	97,588
	Cazin	69,411
Bulgaria	Gabrovo	60,772
Munte negru	Bijelo Polje	46,051
Kosovo ³	Ferizaj- Uroševac	108,610
Macedonia	Kumanovo	108,048
Serbia	Pančevo	122,252
Turcia	Uzunköprü	64,312
România	Târgoviște	89,000
Moldova	Șoldănești	37,774

² Din moment ce Slovenia nu are un reprezentant în Grupul de lucru NALAS, nu este inclusă în analiza comparativă la nivel local. Indicatorii furnizați la nivel național pentru Slovenia se găsesc în rapoartele de referință și informațiile furnizate de autoritățile slovene.

³ „Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este în conformitate cu UNSC 1244 și cu Avizul CIJ privind declarația de independență a Kosovo.”

Studiul a fost realizat cu participarea activă și sprijinul oferit de către membrii Grupul de lucru NALAS privind deșeurile solide și gospodărirea apelor (DSGA), precum și de către managerii de cunoștințe NALAS din Asociațiile autorităților locale ale țărilor respective.

Pentru a permite analiza comparativă a performanțelor, compararea regională și monitorizarea evoluțiilor în timp, a fost identificat un set de indicatori pentru gestionarea durabilă integrată a deșeurilor atât la nivel național cât și municipal⁴.

Tabelul 2: Lista de indicatori GDS la nivel național și local

INDICATORI LA NIVEL NAȚIONAL	INDICATORI LA NIVEL LOCAL
Indicatorul nr. 1: Populație totală	Indicatorul nr. 1: Numărul populației
Indicatorul nr. 2: Nivelul de venituri al țării	Indicatorul nr. 2: Raportul urban / rural
Indicatorul nr. 3: Deșeuri solide municipale (DSM) generate pe cap de locuitor	Indicatorul nr. 3: Populație zona urbană
Indicatorul nr. 4: Indicator de tratare a deșeurilor	Indicatorul nr. 4: Populație zona rurală
Indicatorul nr. 5: Rata de reciclare	Indicatorul nr. 5: DSM generate pe cap de locuitor
	Indicatorul nr. 6: Structura deșeurilor
	Indicatorul nr. 7: Populația deservită de serviciul de colectare a DSM
	Indicatorul nr. 8: Populația deservită de serviciul de colectare a DSM în zonele urbane
	Indicatorul nr. 9: Populația deservită de serviciul de colectare a DSM în zonele rurale
	Indicatorul nr. 10: Populația deservită de serviciul de colectare a deșeurilor de ambalaje
	Indicatorul nr. 11: Rata de reciclare

⁴ În procesul de identificare a indicatorilor, următoarele referințe au fost luate în considerare: D. Willson at al/ Benchmark Indicators for Integrated & Sustainable Waste Management (ISWM), UNEP Integrated SWM Scorebord, FOFAS/Benchmarking Analyses and Policy Priorities in Ireland, BALKWASTE/Study regarding development of the Indicators.

Indicatorii selectați combină datele privind deșeurile (cantitatea și structura) și nivelul prestării serviciilor (colectare, tratare, eliminare și reciclare), care permite compararea la nivel regional.

Pe lângă numele indicatorului, unitatea de măsură, rațiunea acesteia, modul de calcul și a metodei de măsurare, a fost elaborată o definiție pentru fiecare indicator (Tabelul 3).

Tabelul 3: Definirea indicatorilor la nivel local

INDICATOR	DEFINIȚIE
Raport urban/rural	Ponderea de suprafață urban și / sau suprafață rurală (%) în raport cu suprafața totală a colectivității locale. O colectivitate este definită ca mediul rural în cazul în care densitatea populației este mai mică de 150 locuitori pe km pătrat (OECD ⁵).
DSM generate pe cap de locuitor	Indicatorul prezintă deșeurile municipale generate, exprimat în kg per persoană. Deșeurile municipale se referă la deșeurile colectate de către sau în numele municipalităților. Partea principală provine din gospodării, dar sunt, de asemenea, incluse deșeurile provenite din comerț, clădiri de birouri, instituții și întreprinderi mici.
Structura deșeurilor	Ponderea structurii specifice DSM (%) (sticlă, metal, materii organice, hârtie, plastic etc.)
Populația deservită de serviciul de colectare a DSM	Ponderea populației deservite de sistemul de colectare (%). Aceasta include gospodăriile deservite de colectare la ușă și gospodării deservite de un sistem de colectare în container.
Populația deservită de serviciul de colectare a DSM în zona urbană / zona rurală	Ponderea populației deservite de sistemul de colectare în zona urbană/ rurală (%). Aceasta include gospodăriile deservite de colectare la ușă și gospodării deservite de un sistem de colectare în container.
Populația deservită de serviciul de colectare a deșeurilor de ambalaje	Ponderea populației deservite de un sistem de colectare a deșeurilor de ambalaje (%). Aceste date sunt disponibile, fie în compania de utilități sau în colectivitatea locală. În multe țări, există o reglementare în vigoare, care stabilește standarde pentru numărul de locuitori pe / ambalaje container de gunoi. În cazul în care nu există nicio astfel de reglementare, se iau în calcul următoarele criterii: o locație separată de stocare este la 30m (distanța orizontală) de la ușa din față a apartamentului individual sau al clădirii. Se calculează numărul de gospodării și locuitori pe o rază de 30 m.
Rata de reciclare	Valoarea proporționată (%), care reflectă proporția din materialele reciclate și recuperate din deșeuri reciclabile disponibile
Tratarea deșeurilor	Valoarea proporțională (%), care reflectă proporția materialelor tratate din totalul deșeurilor generate: % din DSM depozitate % din DSM depozitate la gropile de gunoi ilegale % din DSM tratate biologic % din DSM tratate de către MBT % din DSM tratate la o centrală termică % din DSM recuperate prin reciclare

⁵ Regiunile OECD imagine de ansamblu

Două chestionare (**Tabelul 4**), au fost de asemenea dezvoltate și utilizate pentru a colecta datele necesare pentru fiecare dintre indicatori.

Tabelul 4: Metoda de cercetare aplicată pentru aspecte specifice de cercetare

ASPECT DE CERCETARE	METODĂ DE CERCETARE
Gradul în care legile și / sau alte instrumente juridice sunt în vigoare și implementate atât la nivel național cât și municipal, pentru a permite gestionarea deșeurilor solide.	Chestionar privind cadrul instituțional și legal privind DSM Chestionarul este axat pe, dar fără a se limita la: ▲ Responsabilități instituționale pentru DSM, precum și de colectarea datelor și raportarea privind indicatorii DSM, ▲ Cadrul legal care reglementează DSM, ▲ Colectarea datelor și raportarea la nivel național și european (raportarea către EEA). Date necesare pentru chestionare au fost colectate de către membrii GL NALAS privind DSGA prin consultări cu autoritățile naționale, folosind structurile asociațiilor autorităților publice locale.
Analize comparative ale performanței municipiilor pilot și analiza comparativă a stadiului actual al gestionării deșeurilor solide municipale.	Chestionar privind Indicatorii de gestionare a deșeurilor solide Chestionarul este axat atât pe nivelurile local și național, inclusiv cele două categorii de indicatori: Indicatori la nivel local și național. Membrii Grupului de Lucru NALAS au contactat atât autoritățile naționale cât și locale, în scopul de a colecta date pentru calcularea indicatorilor.

Imagine de ansamblu asupra autorităților publice locale din Europa de Sud Est⁶

Tabelul 5 prezintă numărul și tipul de autorități sub-suverane în țările reprezentate în NALAS, incluși în analiza comparativă.

Bosnia și Herțegovina (BiH) are patru niveluri de autorități. Statul BiH; i) două entități, Republica Srpska (RS a BiH) și Fe-

derația Bosniei și Herțegovinei (FBiH a BiH), precum și ii) Districtul Brcko; iii) cantoane din FBiH (BiH); și iv) municipalități din ambele entități. În FBH (BiH), cantoane furnizează cele mai multe servicii publice și entitatea guvernamentală este relativ mică.

Tabelul 5: Niveluri, tipul și numărul de autorități sub-suverane, NALAS 2015⁷

MEMBRU NALAS		Nivelurile de autorități sub-suverane	TIPURI DE AUTORITĂȚI SUB-SUVERANE	# al primului nivel	
1.	Albania	AAM	2	Județe; Municipii	61
2.	Bosnia și Herțegovina		3	Entități; cantoane; municipalități	143
	FBiH	SOGFBiH	2	Cantoane; municipalități (Unități învecinate)	80
	RS	ALVRS	1	Municipalități (Unități învecinate)	63
3.	Bulgaria	NAMRB	1	Municipii (Unități învecinate)	265
4.	Kosovo	AKM	1	Municipii (Unități învecinate)	38
5.	Macedonia	ZELS	1	Municipii (Unități învecinate)	81
6.	Moldova	CALM	2	Provincie autonomă	898
				Raioane / regiuni;	
				Municipalități / comune	
7.	Muntenegru	UoM	1	Municipii	21
8.	România	FALR, ACoR	2	Județe; Municipii / Orașe / Comune	3181
9.	Serbia	STCM	2	Provincii autonome; Municipii (Unități învecinate)	145
10.	Turcia	MMU	4	Administrații provinciale speciale; Municipii metropolitane; Municipii de sector; Comune	2854

⁶ Datele prezentate în Capitolul 2 “Prezentarea generală a autorităților publice locale din Europa de Sud Est” sunt prezentate și elaborate în Raportul privind descentralizare fiscală indicatori pentru Europa de Sud Est, NALAS 2006-2014.

⁷ Raport privind descentralizarea fiscală indicatori pentru Europa de Sud Est, NALAS 2015

Albania are un nivel județean de guvernare (qark-uri), cu un rol foarte limitat. **Moldova** are două niveluri de guvernare sub suveran, „raioane”/ regiuni și comune / municipalități (precum și provincia autonomă Găgăuzia). Conducătorii de raion sunt aleși în mod indirect, de către consiliile raionale și funcționează sub influența centrală puternică. Ei exercită, de asemenea, un control semnificativ asupra bugetelor municipiilor și comunelor. Acest lucru deformează distincția între primul și al doilea nivel guvernamental din Moldova, precum și distincția dintre autoritățile locale și brațele teritoriale ale guvernului național. România are două niveluri de autorități sub-suverane, comune, orașe și municipii pe de o parte, și județe pe de altă parte. Serbia are două niveluri de autorități sub-suverane, Provincia Autonomă Voivodina și municipii. Turcia are patru niveluri de autorități sub-suverane. Trei dintre ele— comune, municipii de sector și municipii metropolitane—pot fi considerate ca fiind de prim nivel al guvernelor locale. Dar ei au drep-

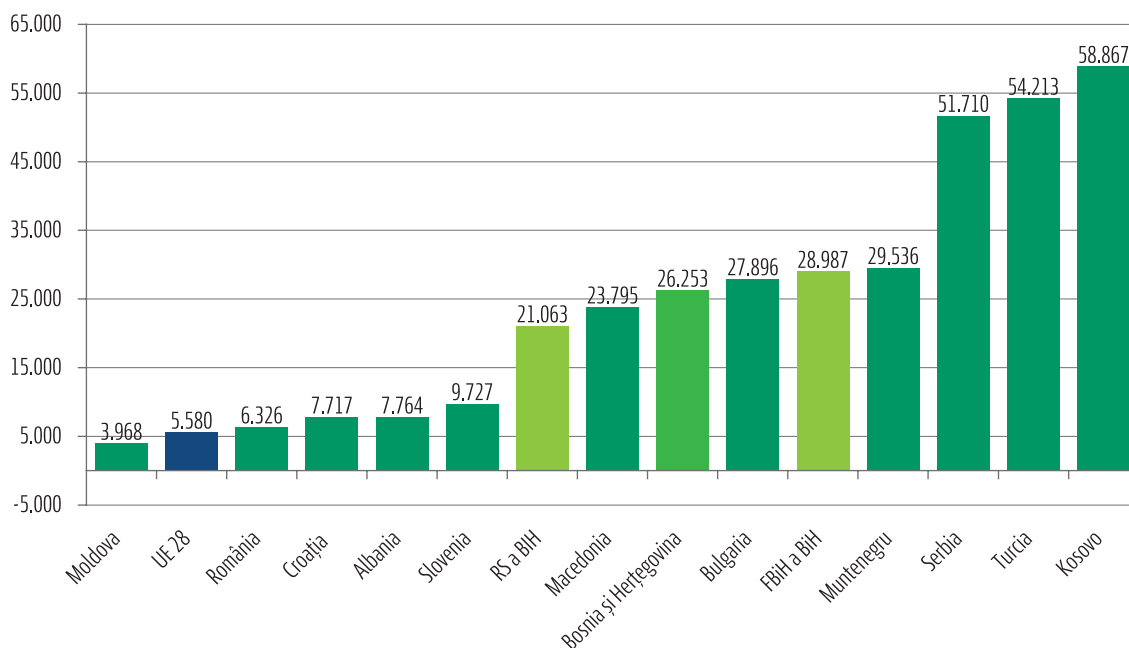
turi și responsabilități diferite. Turcia are, de asemenea, 51 de Administrații Provinciale Speciale (APS) alese democratic. Ele funcționează pe lângă brațele teritoriale ale guvernului național în majoritatea regiunilor Turciei și să livreze unele servicii publice, în special în zonele rurale. Nu există nicio APS în cazul în care există municipalități metropolitane. Turcia are, de asemenea, 30 de municipalități metropolitane.

Macedonia, Muntenegru, Kosovo și Bulgaria au un singur nivel de sistem guvernamental local.

Există o variație considerabilă a mărimii medii a primului nivel al autorităților locale din Europa de Sud Est. Moldova are cel mai mic prim nivel al administrațiilor locale. Au o medie mai mică de 4000 de locuitori. Municipalități din România sunt, de asemenea, relativ mici, cu o medie mai mică de 10.000 de locuitori (**Graficul 1**).

Graficul 1

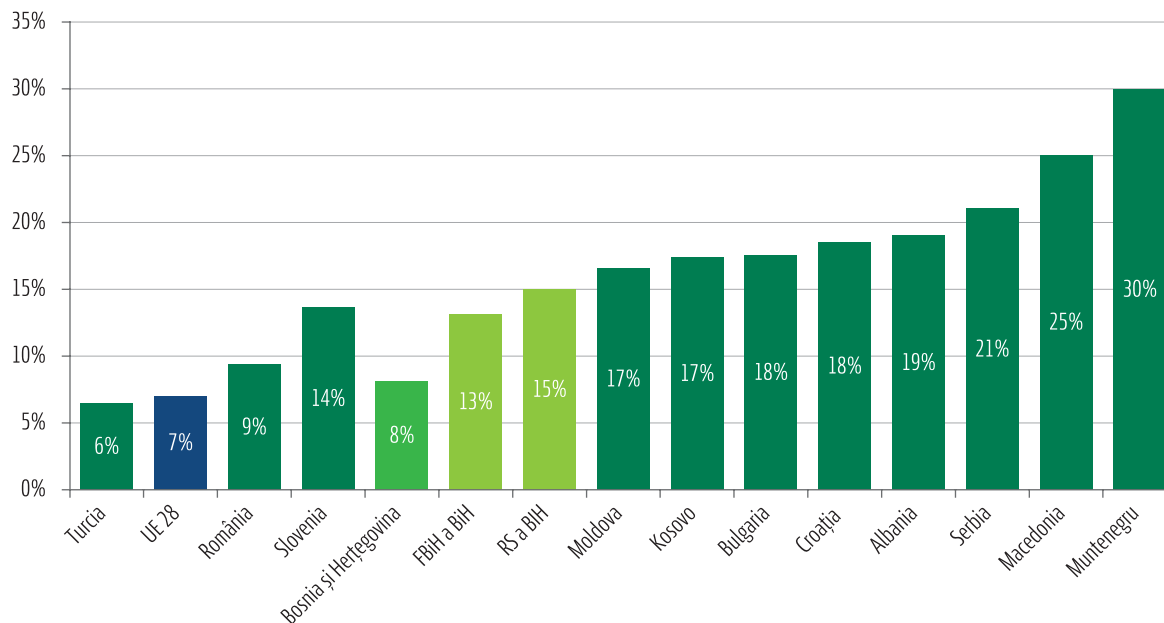
Populația medie a primului nivel al autorităților locale, Raportul privind descentralizarea fiscală indicatori pentru Europa de Sud Est, NALAS 2006-2014.

Dar, pe ansamblu, mărimea medie a autorităților locale din regiune este mai mare decât media UE în ansamblul său. BiH, Bulgaria, Macedonia, Muntenegru, Albania, Serbia, Turcia și Kosovo au toate municipalități cu o populație

medie mai mare de 20.000. Unul dintre motivele pentru dimensiunea relativ mare a municipalităților din aceste țări este ponderea mare a persoanelor care locuiesc în orașe capitale (**Graficul 2**).

Graficul 2 Procentul populației care trăiește în oraș capitală, NALAS 2015

Analizele țărilor privind gestionarea deșeurilor solide

3

3.1 Albania

Ministerul Mediului, Pădurilor și Gestionării Apelor are responsabilitatea elaborării politicilor și legislației privind gestionarea deșeurilor, în baza Legii nr. 10463/2011 „privind gestionarea integrată a deșeurilor” și Decizia Consiliului de Miniștri (DCM) nr. 945/2013, care definesc responsabilitatea de stat a Ministerului Mediului. Alte autorități colaboratoare din acest domeniu sunt Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ministerul Sănătății, Ministerul Economiei, Comerțului și Energiei și Ministerul Agriculturii, Alimentației și Protecției Consumatorilor.

Inspecția și controlul sunt în competența Inspectoratului de Stat al Mediului, Pădurilor și Apelor pe baza DCM nr. 47/2014.

Agenția Națională pentru Mediu este responsabilă pentru sistemul de informații privind gestionarea deșeurilor solide municipale (GDMS), colectarea datelor, statisticile privind deșeurile și raportarea (DCM nr. 46 datat 29.01.2014, DCM nr. 687 din 29.07.2015). Alte niveluri implicate în colectarea datelor sunt:

1. Municipii
2. Regiuni (Qark-uri)
3. Ministere de resort (Ministerul Agriculturii, Ministerul Sănătății, Ministerul Infrastructurii/Transporturilor și Ministerul responsabil pentru industrie).

Gestionarea deșeurilor solide municipale în Albania este la un nivel scăzut, dar a existat o îmbunătățire a situației prin implementarea Strategiei Naționale a deșeurilor și a Planului național de gestionare a deșeurilor 2010-2025.⁸ Strategia Națională de Deșeuri stabilește obiectivul de reciclare / compostare la 25% din DSM până în 2015 și până în 2020, acesta are ca scop creșterea reciclării / compostării până la 55% din DSM generat.

Conform cifrelor furnizate de membrii GL NALAS din Albania (**tabelul 6**), deșeurile recuperate prin reciclare se ridică la 10%.

Cu toate acestea, cea mai mare parte a DSM este eliminată în gropi de gunoi, care, din păcate, reprezintă 60% din gropile ilegale deschise.

⁸ Municipal waste management in Albania, EEA, pregătit de Arta Kodra, Agency of Environment and Forestry, NRC for Waste, Albania and Leonidas Milios, ETC/SCP noiembrie 2013

Tabelul 6: Indicatorii naționali de deșeuri, Albania

Număr Indicator	Indicator	Unitate	Albania	Sursa datelor
1	Poulație totală	număr	2,893,005	http://www.instat.gov.al/
2	Nivelul veniturilor pe țară	\$	4,564.4	http://data.worldbank.org/
3	DSM generat pe cap de locuitor	kg pe zi	0.6	Strategia Națională a DSM
4a	DSM eliminat	%	30	www.mjedisi.gov.al Ministerul Mediului
4b	DSM eliminat în gropi ilegale în	%	60	Ministerul Mediului
4c	Deșeuri recuperate prin reciclare	%	10	Ministerul Mediului
4d	DSM tratat biologic	%	0	Planul Strategic al Orașului
4e	DSM tratate prin TMB	%	0	
4f	DSM tratate în centrale termice	%	0	
5	Rata de reciclare	%	33	Strategia Națională a DSM

3.2 Bosnia și Herțegovina

Gestionarea deșeurilor solide municipale în Bosnia și Herțegovina se confruntă încă cu numeroase probleme în ceea ce privește colectarea și tratarea deșeurilor. Cu toate acestea, a existat o ușoară îmbunătățire a situației prin implementarea celui de-al doilea program de gestionare a deșeurilor solide, care a început în 2008. Conform recentul raport al BM⁹ (octombrie 2015), proiectul a făcut unele progrese pozitive în cursul ultimului mai 2015. Cu toate acestea, progresul general al implementării proiectului continuă să fie în mod substanțial în urma obiectivelor sale programate, rambursările fiind încetinite și cu doar 44% plătite cu cinci luni înainte de finalizarea proiectului. Prin urmare, progresul general al implementării rămâne moderat nesatisfăcător.

⁹ Stadiul implementării și raportarea rezultatelor, Banca Mondială, A doua gestionare a deșeurilor solide (P107998), octombrie 2015

Dezvoltarea și implementarea politicii naționale de gestionare a deșeurilor nu se află la nivel național, ci la nivelul entității și nivelul districtului Brcko (BD). Instituțiile responsabile sunt Ministerul Federal al Mediului și Turismului, Ministerul Planificării Teritoriale și Inginerie Civilă și Ecologie al Republicii Srpska (denumite în continuare „Ministere de mediu ale entității”) și Departamentul pentru Afaceri Planificare Teritorială și Afaceri privind Proprietatea al Districtului Brčko. Acest lucru este reglementat de legile entității privind gestionarea deșeurilor (Monitorul Oficial al RS 111/13, Monitorul Oficial al FBiH 33/03, 72/09 și Monitorul Oficial al BD 72/09, 25/04, 1/05, 19/07, 2/08 și 9/09).

Colectarea datelor privind DSM, în general, nu este bine structurată în țară. Există mai multe niveluri de colectare a datelor, care nu sunt nici interconectate, nici utilizate în mod sistematic în scopuri de raportare. În conformitate cu Legea privind deșeurile din Republica Srpska, autoritatea

competentă pentru colectarea de date de gestionare a deșeurilor și înregistrare datelor privind deșeurile este Fondul pentru protecția mediului și eficiența energetică a RS. Regulamentul privind metodologia de colectare a datelor privind deșeurilor și înregistrarea datelor privind deșeurile a fost adoptată recent (Monitorul Oficial al RS nr. 71/15). Legislațiile federale și ale Districtului Brcko privind gesti-onarea deșeurilor nu reglementează nici colectarea date-lor privind deșeurilor, și nici registrul de date al deșeurilor. Sistemul de informații privind deșeurile nu este reglemen-tat de niciuna dintre ele.

Fondul Federal pentru Mediu și Fondul pentru Mediu al Republicii Srpska colectează date din cantoane, municipa-lități, întreprinderi publice și private comunale și depozite-le de deșeuri solide cu privire la sistemul de gestionare a deșeurilor, inclusiv a datelor privind generarea de deșeuri și tipuri de deșeuri. Aceste date sunt utilizate în scopul în-țelegerii situației reale în ceea ce privește gestionarea de-șeurilor în ambele entități. Agențiile de stastică ale entității

colectează date privind deșeurile solide colectate și elimi-nate, în scopuri statistice.

Inspecția și controlul sunt efectuate la mai multe nivele administrative din FBiH, RS și BD. În Federația BiH, inspec-ția se efectuează la ambele niveluri federal și cantonal de către Direcția Federală pentru afaceri de inspecție și re-spectiv Direcțiile Cantonale pentru afaceri de inspecție. În Republica Srpska, inspecția se efectuează la ambele ni-velurile republican și municipal de către Direcția pentru afaceri de inspecție a Republicii Srpska și respectiv poliția municipală comună. În Districtul Brčko, inspecția se efec-tuează la nivelul districtului de către Departamentul de inspecție. Toate aceste organe administrative au inspectorii pentru problemele de mediu, care se ocupă de problemele legate de gestionarea deșeurilor.

Colectarea comunală a deșeurilor serviciile sunt organizate la nivel municipal. Numai gestionarea deșeurilor în canto-nul Sarajevo este organizată la nivel cantonal.

Tabelul 7: Indicatorii naționali de deșeuri, Bosnia și Herțegovina

Număr Indicator	Indicator	Unitate	Bosnia și Herțegovina	Sursa datelor
1	Poulație totală	Număr	3,827,343	Agenția de Statistică B&H
2	Nivelul veniturilor pe țară	\$	4780.00	Agenția de Statistică B&H
3	DSM generat pe cap de locuitor	kg pe zi	0.8	Agenția de Statistică B&H
4a	DSM eliminat	%	70.1	Agenția de Statistică B&H, cifră corectată
4b	DSM eliminat în gropi ilegale	%	24.3	Calculat
4c	Deșeuri recuperate prin reciclare	%	5.3	Calculat pe baza datelor furnizate de Agenția pentru Statistică B&H Prima ediție: Mediu, Transport Public și eliminarea deșeurilor municipale, Nr. 1, Anul VI, 20.11.2015
4d	DSM tratat biologic	%	0.0	-
4e	DSM tratate prin TMB	%	0.3	Calculat pe baza capacităților fabricii
4f	DSM tratate în centrale termice	%	0.0	-
5	Rata de reciclare	%	14	Calculat pe baza indicatorilor 3, 4c și pe baza ipotezei că 25% din totalul deșeurilor sunt reciclabile

Deșeurile recuperate prin reciclare sunt cu mult sub ținta de 20% de reciclare a deșeurilor municipale, stabilită prin Strategia Federală pentru Mediu. Cea mai mare parte a deșeurilor sunt depozitate în gropi de gunoi dar, din păcate, cca 25% sunt eliminate în gropi deschise ilegale. O proporție mică este tratată prin tratament mecanic-biologic plante (TMB) în fabrici instalate în municipalitățile Tuzla și Konjic.

3.3 Bulgaria

Bulgaria se află în procesul de stabilire a unui sistem de 55 de facilități regionale pentru tratarea deșeurilor menajere. Cel mai mare obstacol pentru schimbare este subdezvoltarea instalațiilor curente de tratare a deșeurilor. Colectarea separată a fluxurilor de deșeuri este încă în fază incipientă. În ciuda acestui obstacol, reciclarea este considerată a fi o prioritate de vârf în ceea ce privește creșterea investițiilor¹⁰.

Ministerul Mediului și Apelor (MOEW) este responsabil pentru dezvoltarea și implementarea politicii naționale de gestionare a deșeurilor, inclusiv elaborarea și aplicarea legislației, strategii, programe, precum și reglementarea activităților din sectorul public și cel privat. Ministerul efectuează unele dintre aceste activități prin intermediul Agenției Executive de Mediu (ExEA) și prin rețeaua autorităților competente regionale, Inspectorate Regionale de Mediu și Apă (RIEW), care controlează implementarea legislației de gestionare a deșeurilor.

Legea privind gestionarea deșeurilor din Bulgaria, adoptată în 2003, stabilește responsabilitățile și obligațiile statului și autorităților locale în ceea ce privește organizarea, autorizarea, finanțarea, supravegherea și controlul activităților de gestionare a deșeurilor. Legea privind gestionarea deșeurilor, adoptată în iulie 2012, a introdus Directiva Cadru UE privind deșeurile în legislația bulgară, care reglementează obligațiile municipalităților și a statului de reciclare a deșeurilor.

În conformitate cu Legea privind gestionarea deșeurilor, „SG”, nr. 86 / 30.09 / 2003 și Ordonanța nr. 9 / 28.09 / 2004 privind procedura și modelele de transmitere a informațiilor cu privire la activitățile legate de deșeuri, precum și procedura de a ține un registru public al permiselor eliberate, documentelor de înregistrare și site-uri și activități închise, de colectarea datelor privind indicatorii DSM și Sistemul de Informații DSGA este responsabilitatea ExEA, în timp ce statisticile privind deșeurile sunt responsabilitatea Institutului Național de statistică (INS). ExEA în colaborare cu INS pregătește rapoarte naționale privind DSM. Municipalitățile sunt responsabile pentru colectarea datelor privind deșeurile, pe care le prezintă Institutului Național de Statistică. INS colectează informația cu privire la numărul de gropi de deșeuri, în cazul în care deșeurile municipale sunt colectate prin sisteme de colectare organizate, de asemenea, informații privind cantitățile generate, colectate și depozitate, deșeurile municipale și din construcții, mărimea și capacitatea gropilor de deșeuri, numărul de localități deservite și ponderea populației deservite. Cantitatea de deșeuri municipale generate se raportează către Eurostat anual.

Datele utilizate pentru anul 2014 sunt obținute atât din cercetarea statistică periodică privind deșeurile municipale cât și prin Sistemul Național de Informare privind deșeurile al Agenției Executive de Mediu.

Potrivit Institutului Național de Statistică, în 2014¹¹, cantitatea totală de deșeuri municipale generate a fost estimată la 3.193 mii tone. Conform statisticilor oficiale, 2.895 mii de tone de deșeuri municipale au fost depozitate în 2014. Deșeurile transmise în mod direct pentru reciclare, în 2014, a fost de 298 de mii de tone. Deșeuri transmise la instalațiile de tratare secundară s-au ridicat la 1.598 de mii de tone, cca. 639 de tone au fost incinerate. Deșeuri generate de ambalaje s-au ridicat la 380.682 tone.

În scopul pregătirii acestui Raport de analiză comparativă, indicatorii naționali au fost calculați pe baza cifrelor furnizate în statisticile oficiale. În majoritatea calculelor, cifra de bază sunt deșeurile generate, și este luat la 3.193 mii tone, astfel cum a

¹⁰ Waste Management in Central and Eastern Europe, C.M.S. 2013 (Gestionarea deșeurilor în Europa Centrală și de Est)

¹¹ Statistici de mediu—date anuale pentru 2014, Comunicat de presă

fost raportat oficial. DS generate pe cap de locuitor sunt 442 de kilograme de deșeuri municipale colectate pe cap de locuitor pentru 2014. Cu același număr de populație, acest lucru dă 1,2 kg deșeuri colectate pe cap de locuitor. Cantitatea de deșeuri municipale colectate este evaluată prin măsurarea directă, iar în cazul lipsei echipamentelor de cântărire—pe baza documentelor de transport.

Deși nu toți indicatorii sunt disponibili, este clar că s-au înregistrat progrese cu privire la recuperarea deșeurilor. Cu ajutorul ICMA (Asociația Internațională de Management and Orașelor / Județelor), 19 municipalități au introdus un program pilot de compostare, creând unul sau mai multe site-uri de compostare. Compostarea generată este în mare parte utilizată în agricultură.¹²

Din lunie 2011, Bulgaria a îmbunătățit semnificativ infrastructura de tratare a deșeurilor. În iulie 2011, Comisia Europeană a aprobat prima fază a proiectului necesar pentru deșeurile municipale din Sofia. Această etapă presupune construirea unei gropi de deșeuri și a două stații de compostare. În plus, instalația existentă de separare a deșeurilor municipale în Suhodol urmează să fie îmbunătățită și două sisteme pilot de separare a deșeurilor urmează să fie create în domeniile Ovcha Kupel și Kremikovtsi. În 2012, compania de energie termică din Sofia, Sofia CHP, a semnat un contract de asistență tehnică în legătură cu o instalație de generare combinată de căldură și energie pe site-ul unuia dintre centralele sale termice existente¹³.

Tabelul 8: Indicatorii naționali de deșeuri, Bulgaria

Număr Indicator	Indicator	Unitate	Bulgaria	Sursa datelor
1	Poulație totală	Număr	7191325	Institutul Național de Statistică (2014)
2	Nivelul veniturilor pe țară	\$	5900	
3	DSM generat pe cap de locuitor	kg pe zi	1.2	Date anuale pentru 2014 ale Institutului Național de Statistică, comunicat de presă
4a	DSM eliminat	%	90.7	Date anuale pentru 2014 ale Institutului Național de Statistică, comunicat de presă
4b	DSM eliminat în gropi ilegale	%	2.0	Date anuale pentru 2014 ale Institutului Național de Statistică, comunicat de presă
4c	Deșeuri recuperate prin reciclare	%	7.3	Date anuale pentru 2014 ale Institutului Național de Statistică, comunicat de presă
4d	DSM tratat biologic	%	n/a	-
4e	DSM tratate prin TMB	%	n/a	-
4f	DSM tratate în centrale termice	%	n/a	-
5	Rata de reciclare	%	10,00	Calculat pe baza statisticilor oficiale

¹² Compostarea în Bulgaria pentru reducerea deșeurilor, ICMA International

¹³ Waste Management in Central and Eastern Europe, C.M.S. 2013

3.4 Kosovo

Republica Kosovo trece printr-o fază intensivă de elaborare și revizuire a legislației privind gestionarea deșeurilor bazate pe liniile directe și regulamentele UE. Strategia Republicii Kosovo privind gestionarea deșeurilor a fost adoptată în 2012, pentru o perioadă de 10 ani. Temeiul juridic pentru strategie este Legea cu privire la deșeuri nr. 04 / L-060. Mandatul Ministerului Mediului și Amenajării Teritoriului este definit prin Regulamentul UNMIK nr. 2002/5 și 2005/15 și este responsabil de elaborarea politicilor, de emitere de autorizații, coordonarea și supravegherea, precum și implementarea convențiilor internaționale. Pentru a face un astfel de lucru, Ministerul a înființat 7 departamente, 2 institute și Agenția de Protecție a Mediului. Agenția pentru Protecția Mediului Kosovo are trei direcții:

- ▲ Direcția Sistemului de Informații de Mediu,
- ▲ Direcția de Monitorizare a Mediului și
- ▲ Direcția de elaborare rapoarte, planuri și programe de mediu.

Agenția de Protecție a Mediului din Kosovo a fost creată pe baza Legii privind protecția mediului nr. 50/2009. Direcția de Mediu, Sectorul de aer, zgomot și deșeuri, care face parte din Agenția de Protecție a Mediului din Kosovo, este responsabilă pentru dezvoltarea unei baze de date și a unui sistem de informații pentru gestionarea deșeurilor și raportarea cu privire la situația gestionării deșeurilor. Autoritățile municipale sunt responsabile pentru elaborarea planurilor locale de gestionare a deșeurilor, pregătirea rapoartelor anuale de gestionare a deșeurilor transmise Ministerului și reglementarea, implementarea și organizarea gestionării deșeurilor pe teritoriul lor.

Tabelul 9: Indicatorii naționali de deșeuri, Kosovo

Număr Indicator	Indicator	Unitate	Kosovo	Sursa datelor
1	Populație totală	Număr	1800000	Biroul Statistic al Kosovo
2	Nivelul veniturilor pe țară	\$	4000.00	Banca Mondială 2014
3	DSM generat pe cap de locuitor	kg pe zi	0,9	Biroul Statistic al Kosovo
4a	DSM eliminat	%	90	Ministerul Mediului
4b	DSM eliminat în gropi ilegale	%	0	-
4c	Deșeuri recuperate prin reciclare	%	9	Ministerul Mediului
4d	DSM tratat biologic	%	1	Ministerul Mediului
4e	DSM tratate prin TMB	%	0	-
4f	DSM tratate în centrale termice	%	0	-
5	Rata de reciclare	%	n/a	-

Deșeurile recuperate prin reciclare sunt în procent de 9%, iar cea mai mare parte a deșeurilor, adică 90% este depozitată în gropi de gunoi. Cu toate acestea, eliminarea ilegală nu este raportată oficial. Organizația „Open Data Kosovo” și UNDP/SDC (în cadrul proiectului SAEK) au lansat platforma de vizualizare a datelor privind depozitățile ilegale. Inițiativa este rezultatul datelor colectate de 30 de tineri voluntari ai colectivității locale Gjakova (în Kosovo), care au raportat un total de 686 site-uri de depozitare ilegale.¹⁴

3.5 Macedonia

Gestionarea deșeurilor din Macedonia a fost recent recunoscută ca o chestiune de interes și un efort concentrat a fost prezentat în vederea atenuării impactului ei negativ asupra mediului și societății. În anii anteriori, gestionarea deșeurilor s-a bazat exclusiv pe depozitarea și îngroparea DSM.¹⁵

Legea privind gestionarea deșeurilor, care a fost adoptată în 2004, constituie un act general de reglementare și prevede reguli generale care se aplică principalelor probleme în ceea ce privește deșeurile nepericuloase și periculoase și a fluxurilor speciale de deșeuri. Sarcinile și responsabilitățile în domeniul gestionării deșeurilor sunt, în practică, împărțite între mai multe instituții din țară, în care rolul dominant este jucat de către Ministerul Mediului și Amenajarea Teritoriului (MoEPP) și de municipalități. Autoritățile competente pentru inspecție și alte sarcini de aplicare sunt, în general, Inspecția de Stat pentru Mediu (MoEPP) și Consiliul de inspecții ca organism independent (se regăsește la nivel central). Autoritățile competente pentru inspecții la nivel local sunt departamentele municipale de inspecție. Municipalitățile

sunt responsabile de organizarea colectării, transportului și eliminării deșeurilor municipale; decizii cu privire la amplasarea instalațiilor de gestionare a deșeurilor; emiterea de reglementări locale de gestionare a deșeurilor; finanțarea și supravegherea închiderii locurilor/ gropilor de depozitare privind gestionarea deșeurilor.

Documentele de bază privind politicile pentru gestionarea deșeurilor la nivel național sunt Strategia Națională de gestionare a deșeurilor pentru perioada 2008-2020 (Monitorul Oficial nr. 39/08) și Planul național de gestionare a deșeurilor pentru perioada 2009-2015 (Monitorul Oficial nr. 77 / 09). Unul dintre principalele obiective strategice ale Strategiei DSM este de a stabili un sistem de colectare a datelor / informațiilor privind sursele, natura, cantitățile și soarta fluxurilor de deșeuri, precum și asupra instalațiilor de recuperare a materialelor / a energiei și depozitarea finală a deșeurilor și asigurarea accesul necesar al publicului.¹⁶ Centrul Macedonean de Informații de Mediu (MEIC) este un departament din cadrul Ministerului Mediului și Amenajării Teritoriale. Funcția principală a MEIC este de a furniza informații relevante și prelucrate în mod adecvat (sistemizate și standardizate), cuprinzătoare, precise, transparente și ușor accesibile cu privire la situația, calitatea și tendințele în toate segmentele de mediu (apă, aer, zgomot, deșeuri). Macedonia a cooperat cu EEA din 1997. Ministerul a colaborat cu CTE-uri (aer și schimbări climatice, apa, diversitatea biologică, gestionarea resurselor și a deșeurilor, utilizarea terenurilor și informare spațială, ITTAG), și a pregătit rapoartele de evaluare și SOER.¹⁷

¹⁴ <http://opendatakosovo.org/app/illegal-dumps/>

¹⁵ Gestionarea deșeurilor municipale în Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei în 2013, Centrul de Informare de Mediu / Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului al Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei, în cooperare cu (ETC / SCP), gestionat de Copenhagen Resource Institute (CRI), în numele Agenției Europene de Mediu (EEA).

¹⁶ Strategia de gestionare a deșeurilor din Republica Macedonia (2008–2020)

¹⁷ Atelier de lucru privind Instrumente de Informare Electronică pentru a a sprijini Atelierul implementarea Convenției de la Aarhus în SEE, Configurarea unui eSetting e-sistem de informații de mediu, Svetlana Gjorgjieva, Centrul de Informare de Mediu din Macedonia, noiembrie 2010 Macedonia

Tabelul 10: Indicatorii naționali de deșeuri, Macedonia (2011)

Număr Indicator	Indicator	Unitate	Macedonia	Sursa datelor
1	Poulație totală	Număr	2,107,000	Biroul Statistic din Macedonia
2	Nivelul veniturilor pe țară	\$	4,838	Banca Mondială 2014
3	DSM generat pe cap de locuitor	kg pe zi	1.0	Raport EEA
4a	DSM eliminat	%	99.7	Raport EEA
4b	DSM eliminat în gropi ilegale	%	0.0	Raport EEA
4c	Deșeuri recuperate prin reciclare	%	0.3	Raport EEA
4d	DSM tratate biologic	%	0.0	Raport EEA
4e	DSM tratate prin TMB	%	0.0	Raport EEA
4f	DSM tratate în centrale termice	%	0.0	Raport EEA
5	Rata de reciclare	%	12	

Conform Raportului EEA¹⁸ privind gestionarea deșeurilor municipale în Republica Macedonia, metoda dominantă în gestionarea deșeurilor municipale și a altora nepericuloase este depozitarea definitivă în gropile de gunoi legale, care corespunde cu 99,74% din cantitatea totală de deșeuri solide municipale generate în 2012. Restul de 0,26% DSM sunt reciclate sau compostate. În 2012, ponderea ambalajelor reciclate a fost de 12% din totalul ambalajelor introduse pe piață¹⁹. Depozitarea ilegală nu este raportată oficial, cu toate că mai mult de 300 de locuri au fost înregistrate în cadrul acțiunilor organizației Let's do it Macedonia²⁰.

3.6 Moldova

Situația din sistemul gestionării deșeurilor solide se caracterizează prin servicii DSM în orașe și sate mai mari existente, dar subdezvoltate, lipsa de echipamente pentru colectarea și transportul deșeurilor, cantitatea tot mai mare de deșeuri, lipsa capacității de eliminare a deșeurilor, inexistența unui sistem de reciclare organizat la momentul actual, dar și a nivelului scăzut de conștientizare a publicului cu privire la gestionarea deșeurilor.²¹

Strategia Națională a DSM din Republica Moldova (2013-2027) cere restructurarea legală și instituțională și crearea unui sistem integrat de reglementare tehnică și de mediu în domeniul colectării selective a deșeurilor în vederea reciclării, recuperării, eliminării și depozitării deșeurilor. Pe baza acestei strategii, Guvernul Republicii Moldova se angajează să dezvolte un nou cadru legislativ și instituțional privind regle-

¹⁸ Gestionarea deșeurilor municipale în Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, EEA 2013

¹⁹ <http://www.eea.europa.eu/soer-2015/countries/the-former-yugoslav-republic-of-macedonia>

²⁰ <http://ajdemakedonija.mk/en/wastemap>

²¹ Îmbunătățirea gestionării deșeurilor solide municipale în Republica Moldova, Osteuropaverein der Deutschen Wirtschaft, septembrie 2014

mentarea gestionării deșeurilor în conformitate cu legislația UE, care ar fi eficientă punct de vedere economic și ar lua în considerare sănătatea umană și mediul. În prezent, Legea cu privire la producție și deșeurile menajere, nr. 1347- XIII, 1997 reglementează DSM municipale.

În conformitate cu Strategia Națională DSM, colectarea și prelucrarea informațiilor referitoare la tipurile și cantitățile de deșeuri sunt efectuate în conformitate cu standardele fostei URSS, fără a fi adaptate la cerințele europene de clasificare. Actualul sistem statistic de gestionare a deșeurilor reflectă doar parțial situația gestionării deșeurilor menajere, în timp ce informațiile privind fluxurile de deșeuri periculoase specifice, cum ar fi uleiuri uzate, al autovehiculelor uzate, anvelope uzate, acumulatori și baterii, deșeuri de echipamente electrice și electronice, precum și a deșeurilor menajere, este nesigur. Chiar dacă unele întreprinderi de prelucrare a deșeurilor există în Republica Moldova, informațiile privind volumul de deșeuri reciclatenu se află sub monitorizare statistică. Biroul Național de Statistică al Moldovei este responsabil pentru colectarea datelor si statistici.

Administrațiile locale sunt responsabile de organizarea sistemelor de colectare și eliminare a deșeurilor. Strategia Națională de DSM are ca scop stabilirea gestionării deșeurilor regionale integrate prin crearea de opt regiuni. Banca Europeană de Investiții va sprijini un proiect care vizează implementarea proiectelor din sectorul de deșeuri solide în întreaga țară, sprijinind implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor 2013 a Republicii Moldova.

În conformitate cu Strategia de gestionare a deșeurilor Naționale a Moldovei și cercetarea Băncii Internaționale, odată cu creșterea nivelului veniturilor populației rata de generare a deșeurilor crește pe cap de locuitor, de asemenea, care este de obicei 0,3-0,4 kg/locuitor/zi în zonele rurale și 0,9 kg/locuitor/zi sau mai ridicată în mediul urban. În prezent, metoda cea mai utilizată pe scară largă de gestionare a deșeurilor menajere este depozitarea deșeurilor pe sol, care este adesea o sursă majoră de poluare a solului și a apelor subterane.

Tabelul 11: Indicatorii naționali de deșeuri, Moldova

Număr Indicator	Indicator	Unitate	Moldova	Sursa datelor
1	Poulație totală	Număr	3559500	Biroul Statistic din Moldova
2	Nivelul veniturilor pe țară	\$	4753.55	Banca Mondială 2014
3	DSM generat pe cap de locuitor	kg pe zi	0.65	Strategia de Gestionare a Deșeurilor, 2013
4a	DSM eliminat	%	0	
4b	DSM eliminat în gropi ilegale	%	100	Strategia de Gestionare a Deșeurilor, 2013
4c	Deșeuri recuperate prin reciclare	%	0	
4d	DSM tratat biologic	%	0	
4e	DSM tratate prin TMB	%	0	
4f	DSM tratate în centrale termice	%	0	
5	Rata de reciclare	%	0	

3.7 Muntenegru

Prin adoptarea Legii speciale privind deșeurile în anul 2011 (Monitorul Oficial al Muntenegrului 64/11) și setul respectiv de Legi ordinare (27 de Legi ordinare adoptate până în 2013 și 4 rămase, în conformitate cu legea), Parlamentul din Muntenegru a stabilit un cadru juridic solid pentru sistemul național de gestionare a deșeurilor. Din moment ce Muntenegru este o țară candidată UE, acest set de reglementări se modifică în constant, printr-un proces continuu de armonizare cu acquis-ul comunitar al UE.

Actualul cadru instituțional de gestionare a deșeurilor în Muntenegru atribuie principalele responsabilități în domeniul gestionării deșeurilor către central (Ministerul Dezvoltării Durabile și Turismului) și către nivelul local (23 de municipalități) și le-a delegat responsabilități specifice agențiilor, altor ministere și Inspectoratul de Stat (în conformitate cu mandatul lor).

În conformitate cu Legea cu privire la statistică, Agenția pentru Statistică din Muntenegru MONSTAT este responsabilă pentru colectarea tuturor datelor necesare în scopuri statistice. Agenția decide ce date vor fi colectate în Programul anual de statistică. În prezent, există încă statistici duble în ceea ce privește problematica deșeurilor, dat fiind că EPA colectează de asemenea date și raportează către ministere și Guvern. Indicatorii de gestionare a deșeurilor se regăsesc printre datele colectate de Agenție. Planul național de gestionare a deșeurilor actual recunoaște mai multe constrângeri pentru implementarea cu succes. Cele legate de monitorizare și raportare sunt: i) înregistrarea de date de utilitate publică sunt insuficiente și de sistemele de raportare sunt fragmentate; ii) colectarea dublă, chiar și triplă, de date la nivel local conduce la confuzie; iii) incoerența datelor (comparație între sursă—situații anuale). Legea cu privire la mediu reglementează instituirea unui sistem de informații de mediu. Sistemul de gestionare a deșeurilor este o parte integrantă a sistemului de informații de mediu.

Tabelul 12: Indicatorii naționali de deșeuri, Muntenegru

Număr Indicator	Indicator	Unitate	Muntenegru	Sursa datelor
1	Populație totală	Număr	620029	MONSTAT
2	Nivelul veniturilor pe țară	\$	7130.00	MONSTAT
3	DSM generat pe cap de locuitor	kg pe zi	1.08	NWMP
4a	DSM eliminat	%	86.6	NWMP
4b	DSM eliminat în gropi ilegale	%	11	NWMP
4c	Deșeuri recuperate prin reciclare	%	0.8	NWMP
4d	DSM tratat biologic	%	0	NWMP
4e	DSM tratate prin TMB	%	0	NWMP
4f	DSM tratate în centrale termice	%	0	NWMP
5	Rata de reciclare	%	4.7	NWMP

*NWMP- Planul Național de Gestionare a Deșeurilor

Rata de reciclare este cu mult sub obiectivul de 50% de reciclare a deșeurilor municipale stabilite de Strategia națională de gestionare a deșeurilor pentru anul 2020. O țintă suplimentară de 60% a fost aleasă pentru anul 2025.

Cea mai mare parte a deșeurilor sunt depozitate în gropi de gunoi, din păcate, există încă 11% gropi deschise ilegale.

3.8 România

Prima Strategie Națională de Gestionare a Deșeurilor în România a fost elaborată pentru perioada 2003-2013 ca urmare a transpunerii legislației UE în domeniul gestionării deșeurilor și în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.78 / 2000 privind regimul deșeurilor. Planul Național de Gestionare a Deșeurilor a fost dezvoltat, de asemenea, în 2004, pentru a lua măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor Strategiei. În scopul de a spori implementarea eficientă a Planului național de gestionare a deșeurilor, au fost emise în 2006 planurile de gestionare a deșeurilor regionale pentru cele opt regiuni ale României.

Ministerul Mediului și Schimbările Climatice este autoritatea competentă pentru coordonarea implementării Directivei Cadru privind deșeurile (WFA) și care a rezultat în legislația românească. Cadru de reglementare—Legea privind gestionarea deșeurilor (legea 211/2011) a intrat în vigoare la 28 noiembrie 2011 și a transpus WFA în legislația națională.

Responsabilitatea pentru colectarea și gestionarea deșeurilor municipale solide aparține municipalităților. Autoritățile locale sunt implicate în partea practică a creării unor sisteme de colectare separată, prelucrare, depozitare, etc., precum și coordonarea activităților în domeniul pre-colectării și organizarea de reciclare a deșeurilor.

Agenția de Protecție a Mediului din România este responsabilă pentru colectarea datelor privind deșeurile, raportare națională și către EEA. Acest lucru este reglementat de Legea 51/2006 privind serviciile de utilitate publică. Colectarea datelor privind indicatorii și statisticile privind deșeurile solide municipale este reglementată printr-un set de legi: i) Legea 211/2011 cu privire la reglementarea deșeurilor, ii) Legea 51/2006 privind serviciile de utilitate publică, iii) Legea 101/2006 cu privire la curățenia orașului, iv) HG 856/2002 privind gestionarea deșeurilor.

Tabelul 13: Indicatorii naționali de deșeuri, România

Număr Indicator	Indicator	Unitate	România	Sursa datelor
1	Populație totală	Număr	19550000	Institutul Național de Statistică
2	Nivelul veniturilor pe țară	\$	6195.00	Banca Mondială 2014
3	DSM generat pe cap de locuitor	kg pe zi	1.5	Institutul Național de Statistică, 2011
4a	DSM eliminat	%	85.0	Institutul Național de Statistică, 2011
4b	DSM eliminat în gropi ilegale	%	5.0	Institutul Național de Statistică, 2011
4c	Deșeuri recuperate prin reciclare	%	7.0	Institutul Național de Statistică, 2011
4d	DSM tratat biologic	%	3.0	Institutul Național de Statistică, 2011
4e	DSM tratate prin TMB	%	0.0	
4f	DSM tratate în centrale termice	%	0.0	
5	Rata de reciclare	%	29	Calcul pe baza structurii deșeurilor și pe 4c

Instalațiile de tratare biologică existente tratează în principal deșeuri verzi din parcuri și grădini și o mică parte din materialele organice de uz casnic. În plus, o instalație de compostare în Regiunea 3 Sud și o instalație de compostare în Regiunea 2 Sud Est sunt în construcție. Capacitatea instalației de compostare a fracțiunii organice a deșeurilor solide în Piatra Neamț este de 12.000 t/an de fracție organică (biodegradabil), cu spațiu disponibil pentru o posibilă extindere viitoare cu 5.000 t/an. Acest lucru se referă la fracțiunea organică biodegradabilă colectată din DSM.

3.9 Serbia

Potrivit Raportului Stării Națiunii din 2012 al Asociației Internaționale a Deșeurilor Solide (ISWA), gestionarea deșeurilor din Serbia s-a bazat numai pe colectarea și depozitarea deșeurilor la gropile de gunoi nu numai în condiții strict sanitare, dar de multe ori în gropi mici, deschise. În scopul de a schimba practica existentă, obiectivele principale ale gestionării deșeurilor din Serbia sunt îmbunătățirea selecției și separării materialelor reciclabile, în special a deșeurilor de ambalaje, precum și eliminarea deșeurilor rămase în depozitele de deșeuri (regionale) nesanitare²².

Ministerul Agriculturii și Protecției Mediului este responsabil de dezvoltarea unei politici naționale a deșeurilor. Ministerul responsabil cu mediul elaborează de obicei legile privind deșeurile, care sunt apoi trimise Parlamentului prin intermediul Guvernului spre adoptare. Strategia deșeurilor este elaborată de Ministerul responsabil de mediu și adoptat de Guvern. Ministerul responsabil de mediu, adoptă prin legi ordinare (regulamente, seturi de reguli, formulare etc.), în timp ce autoritățile locale (consiliile locale) adoptă ordonanțe locale în consecință. Aplicarea legii este împărțită între nivelul central, provincial și local, precum și de inspecție și de control.

Agenția pentru Protecția Mediului din Serbia (SEPA) este responsabilă de colectarea datelor privind cantitățile de deșeuri și materiale reciclabile, de prelucrarea datelor și de comunicare și informare către UE. Datele generale cu privire la acoperirea de servicii sunt colectate și prelucrate de către Oficiul de Stat pentru Statistică. În conformitate cu cadrul legislativ din Serbia, există 9 indicatori de deșeuri. Fiecare dintre ei este împărțit în sub-indicatori. Site-ul oficial SEPA privind indicatorii de deșeuri nu prezintă niciun rezultat. Colectarea datelor privind indicatorii de DSM este reglementată printr-un set de legi și regulamente:

- ▲ Legea privind gestionarea deșeurilor („Monitorul oficial al RS”, nr 36/09 și 88/10.); articolul 75
- ▲ Legea privind ambalajele și deșeurile de ambalaje („Monitorul Oficial”, nr 36/09);
- ▲ Legea pentru ratificarea Convenției de la Basel privind deplasările transfrontaliere de deșeuri periculoase și a eliminării acestora („Monitorul Oficial al Republicii Federale Iugoslavia—Tratate internaționale”, nr 2/99);
- ▲ Ordonanța privind metodologia pentru pregătirea registrului național și local al surselor de poluare, precum și metodologia de tipuri, modalități și termene de colectare a datelor („Monitorul Oficial”, nr 91/10);
- ▲ Ordonanța privind forma înregistrărilor zilnice și a raportării anuale privind deșeurile cu instrucțiuni pentru completarea acestuia („Monitorul Oficial”, nr 95/10);
- ▲ Regulamentul privind categoriile, testarea și clasificarea deșeurilor („RS Monitorul Oficial”, nr 56/10);

Agenția pentru Protecția Mediului din Serbia (SEPA) colectează date privind emisiile în aer, emisiile în apă și deșeuri. Datele colectate sunt introduse în baza de date, formând astfel sistemul informațional de mediu al Republicii Serbia. Sistemul de informații de mediu, monitorizarea și raportarea la nivel național sunt reglementate prin Legea care ratifică Legea

²² ISWA, Raportul Stării Națiunii, Practici și cadrul legal pentru depozitare în Serbia 2012

privind protecția mediului („Monitorul Oficial”, nr 72/2009); Articolele 69, 73 și 74. Rapoartele Biroului de Statistică al RS privind generarea de deșeuri și populația deservită. Cu toate acestea, cifrele sunt învechite și se referă la anul 2008. Raportarea către EEA este reglementată de Legea cu privire la ministere („Monitorul oficial al RS”, nr 44/2014, 14/2015, 54/2015) Articolul 5.

Serbia reciclează în prezent 7% la 8% din deșeurile sale comunale, cum ar fi sticla, lemnul, hârtia, plasticul și metalul. Serbia are 3582 de depozite de deșeuri identificate, dintre care 165 sunt depozite de deșeuri municipale, 5 sunt gropi de gunoi sanitare, iar restul sunt locuri de depozitare ilegale²³. Se estimează că 20% din deșeurile generate sunt depozitate în gropile ilegale. Există alte 5 depozite de deșeuri sanitare regionale aflate în construcție, precum și închiderea și igienizare și/sau refacerea unor depozite de deșeuri municipale.

Tabelul 14: Indicatorii naționali de deșeuri, Serbia

Număr Indicator	Indicator	Unitate	Serbia	Sursa datelor
1	Populație totală	Număr	7186862	Biroul Statistic din Serbia
2	Nivelul veniturilor pe țară	\$	5820.00	Banca Mondială 2014
3	DSM generat pe cap de locuitor	kg pe zi	0.9	Biroul Statistic din Serbia
4a	DSM eliminat	%	65.0	
4b	DSM eliminat în gropi ilegale	%	20.0	Raport de mediu 2013 SEPA
4c	Deșeuri recuperate prin reciclare	%	15.0	Estimare
4d	DSM tratat biologic	%	0.0	-
4e	DSM tratate prin TMB	%	0.0	-
4f	DSM tratate în centrale termice	%	0.0	-
5	Rata de reciclare	%	34	Calcul pe baza structurii deșeurilor și pe 4c

²³ Opportunities & Barriers Of Recycling in Balkan Countries: the cases of Greece and Serbia, ISWA 2012 (Oportunități și Bariere de reciclare din țările balcanice: cazurile Greciei și Serbiei, ISWA 2012)

3.10 Turcia

Conform Raportului Național al Turciei 2010 la cea de-a 18-a sesiune a Comisiei pentru dezvoltare durabilă, implementarea gestionării deșeurilor de către municipalități și municipalitățile metropolitane din Turcia nu și-a atins starea optimă deloc. În timp ce colectarea și transportul deșeurilor se realizează la o scară mare, cea mai mare parte a deșeurilor solide în țară nu este încă depozitată, în conformitate cu legile și reglementările²⁴.

În Turcia, legislația primară constând din legi este finalizată în parlamentul turc și executată de guvernul turc, în timp ce legislația secundară constând din regulamente, comunicate și circulare este constituită și executată de către Ministerul corespunzător responsabil. Legislația secundară privind gestionarea deșeurilor este definită și executată de către Ministerul Mediului și Urbanizării (MoEU). Legislația secundară este adaptată în principal, la directivele UE corespunzătoare și este

²⁴ http://www.un.org/esa/dsd/dsd_aofw_ni/ni_pdfs/NationalReports/turkey/Full_text.pdf

în conformitate cu „Strategia Apropierea de mediu integrată a UE pentru Turcia (2007-2023)”. Următorul set de legislație primară reglementează administrarea deșeurilor:

- ▲ Legea privind mediul nr. 2872
- ▲ Legea privind energia regenerabilă nr. 534
- ▲ Legea privind municipalitățile nr. 5393
- ▲ Legea municipalităților metropolitane nr. 5216

În conformitate cu Legea municipalităților metropolitane (10.7.2004—5216) și Legea municipalităților (3.7.2005—5393), responsabilitatea exclusivă pentru gestionarea deșeurilor municipale este în sarcina municipalităților. Ele sunt responsabile pentru furnizarea tuturor serviciilor privind colectarea, transportul, separarea, reciclarea, eliminarea și depozitarea deșeurilor solide, sau pentru numirea altora pentru a furniza aceste servicii (ETC / SCP, 2009). Cu toate acestea, în îndeplinire

rea atribuțiilor lor de colectare și transport a deșeurilor solide într-o mare măsură, ele nu indică nivelul cerut de activitate și de atenție în gestionarea deșeurilor solide municipale.

Municipalitățile, direcțiile rurale ale Ministerului și, de asemenea, ale Ministerul Mediului și Urbanizării au un rol în colectarea datelor DSM. Ministerul Mediului și Urbanizării este responsabil pentru gestionarea Sistemului de informații al DSGA. Datele sunt transferate către Institutul de Statistică din Turcia TURKSTAT, care publică un raport anual cu statisticile privind deșeurile. Ministerul pregătește atât rapoartele naționale, cât și rapoartele pentru EEA.

În conformitate cu datele Turkstat 2014, 58,14% din deșeurile municipale generate sunt trimise la depozitele de deșeuri igienizate și 32,44% sunt depozitate în gropile de gunoi municipale. 0.41% din DSM a fost raportat ca compostat în 6 facilități de compostare și 0,02% este tratat în 32 de instalații de co-incinerare.

Tabelul 15: Indicatorii naționali de deșeuri, Turcia

Număr Indicator	Indicator	Unitate	Turcia	Sursa datelor
1	Populație totală	Număr	78041053	TurkStat 2014
2	Nivelul veniturilor pe țară	\$	10389.7	TurkStat
3	DSM generat pe cap de locuitor	kg pe zi	1.12	TurkStat 2014
4a	DSM eliminat	%	58.14	TurkStat 2014
4b	DSM eliminat în gropi ilegale	%	32.44	TurkStat 2014
4c	Deșeuri recuperate prin reciclare	%	5.77	TurkStat 2014
4d	DSM tratat biologic	%	0.41	TurkStat 2014
4e	DSM tratate prin TMB	%	0	TurkStat 2014
4f	DSM tratate în centrale termice	%	0.02	TurkStat 2014
5	Rata de reciclare	%	n/a	TurkStat 2014

3.11 Analiza comparativă a indicatorilor la nivel național privind DSM

Imagine de ansamblu asupra cadrului legislativ la nivel național, responsabilitățile instituționale și colectarea datelor privind DSM

Țările din regiunea Europei de Sud Est au o experiență limitată în analiza comparativă a gestionării deșeurilor solide. Există unele date disponibile la nivel național, ca parte a statisticilor naționale sau ca parte a raportării privind starea mediului și raportarea către Agenția Europeană de Mediu (EEA). Aceste țări nu au stabilit un sistem de colectare a datelor sau de prelucrare al indicatorilor, deși colectarea de date și sistemele de informații DSM sunt reglementate (Tabelul 16).

Datele privind deșeurile municipale nu sunt colectate în mod regulat. Companiile de utilități municipale care furnizează servicii

de colectare și prelucrare a deșeurilor solide în SEE nu au date fiabile și exacte cu privire la cantitatea și structura deșeurilor menajere produse de către rezidenți. Cifrele sunt adesea estimate de către companiile municipale. Prin urmare, datele deșeurilor solide ar trebui să fie luate în considerare, cu un grad de precauție din cauza metodologiilor de colectare a datelor și a gradului de completare. Calitatea slabă a informațiilor disponibile le împiedică să organizeze operațiunile lor în mod adecvat și raportarea în mod corespunzător către municipalități și autorități la nivel național, conduce la planificarea și monitorizarea slabă, și împiedică implementarea efectivă a standardelor Uniunii Europene (UE) și a obiectivelor stabilite de UE privind Directivele de gestionare a deșeurilor. Calitatea datelor privind deșeurile menajere reprezintă o provocare pentru companiile care prestează servicii, municipalități la care cele mai multe dintre competențe asociate au fost transferate, precum și de supraveghere și alte autorități naționale responsabile cu elaborarea politicilor și monitorizarea implementării acestora la nivel național.

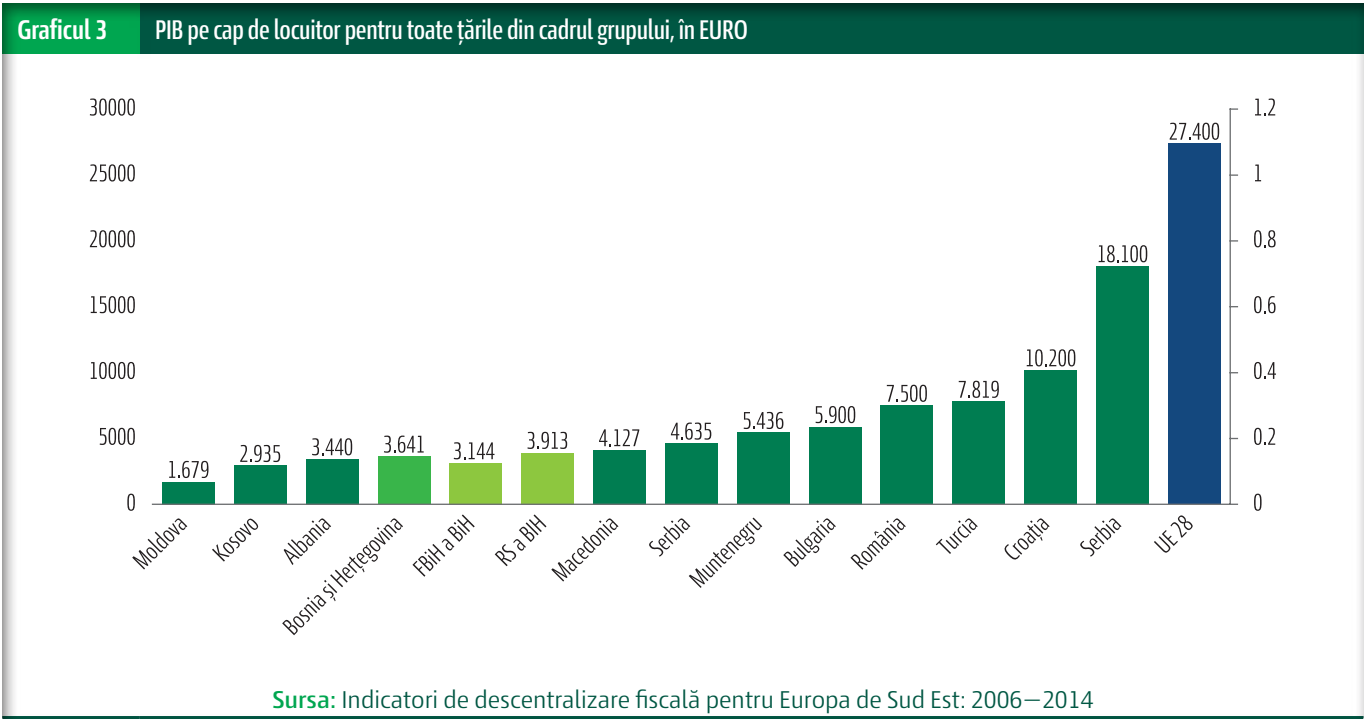
Tabelul 16: Prezentare generală a situației cu cadrul legal, responsabilitățile instituționale și nivelurile implicate în colectarea datelor

Țară	Sistemul de informații DSGA / reglementate prin lege	Instituție responsabilă	Alte niveluri implicate în colectarea de date sunt:	Raportare către EEA
Albania	Da/da	Agenție de Protecție a Mediului	Municipii, regiuni, ministere de resort	da
Kosovo	Da/da	Agenție de Protecție a Mediului	Municipii	nu
Moldova	Nu	Biroul de statistică	Municipalități	nu
Bosnia și Herțegovina	Nu (Entitatea Republica Srpska- da, entitatea Federația Bosniei și Herțegovina- numai operatorii privați de deșeuri)	Agențiile de Protecție a Mediului și Birouri de Statistică	Municipalități, regiuni, ministere de resort, societățile de administrare a deșeurilor	nu
Macedonia	Da/da (Nu există legislație secundară)	Centrul de Informare de Mediu din Macedonia (MEIC) (aparține Ministerului)	Municipii	da
Serbia	Da/da	Agenția de Protecție a Mediului și Biroul de Statistică	Municipii, producătorii de deșeuri, Ministerul, operatorul instalației de tratare	nu
Bulgaria	Da/da	Agenția de Protecție a Mediului și Biroul de Statistică	Municipii	da
România	Da/da	Agenție de Protecție a Mediului		da
Muntenegru	Da/da	Agenția de Protecție a Mediului și Biroul de Statistică	Municipii	
Croația	Da/da	Agenție de Protecție a Mediului		da
Turcia	Da/da	Ministerul de Mediu și Urbanizare, Biroul de Statistică	Municipalități, Direcțiile Rurale ale Ministerului și de asemenea, Ministerul Mediului și Urbanizării	da

Analiza comparativă a indicatorilor DSM la nivel național

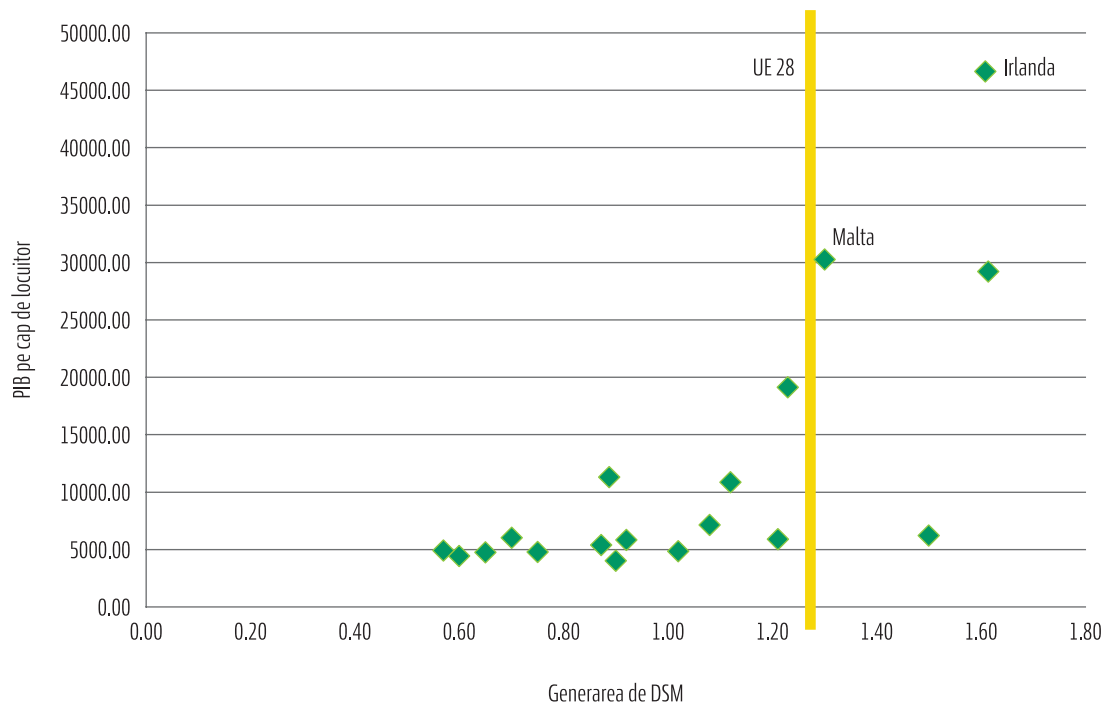
Atunci când se compară PIB-ul pe cap de locuitor, țările din regiune se află într-o situație economică foarte asemănătoare, cu excepția Turciei, care are un PIB aproape dublu față apoi restul țărilor observate cu 7.819 euro pe cap de locuitor, urmată de România cu 7.500 de euro, în timp ce șase țări au mai puțin de 5.000 de euro pe cap de locuitor.

Cu scopul înțelegerii potențialului de corelare a PIB-ului și generarea de DSM, adăugăm valori ale PIB-ului și generația DSM pentru alte 7 țări și UE 28.

Tabelul 17: Generarea DSM și PIB-ul pe cap de locuitor din 7 țări suplimentare și UE 28

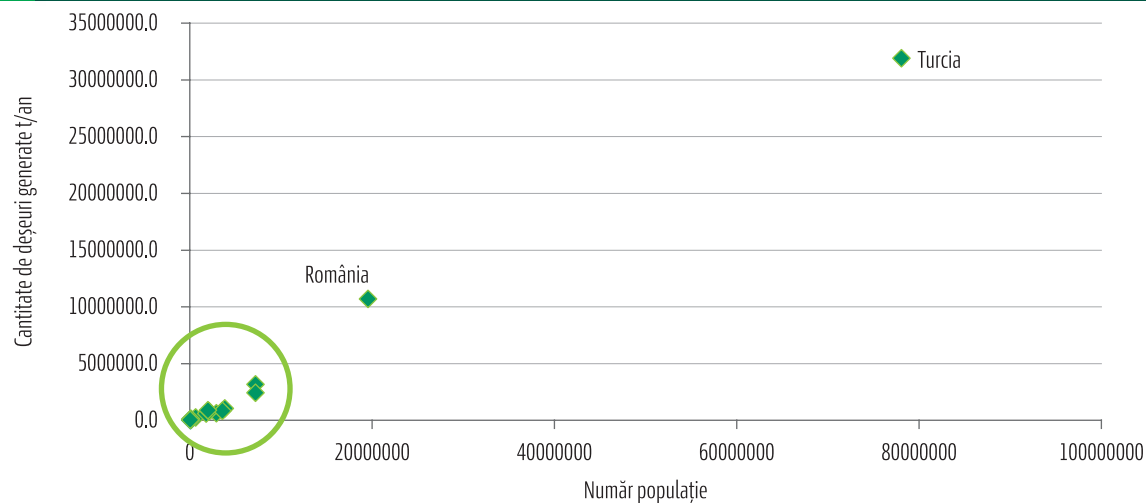
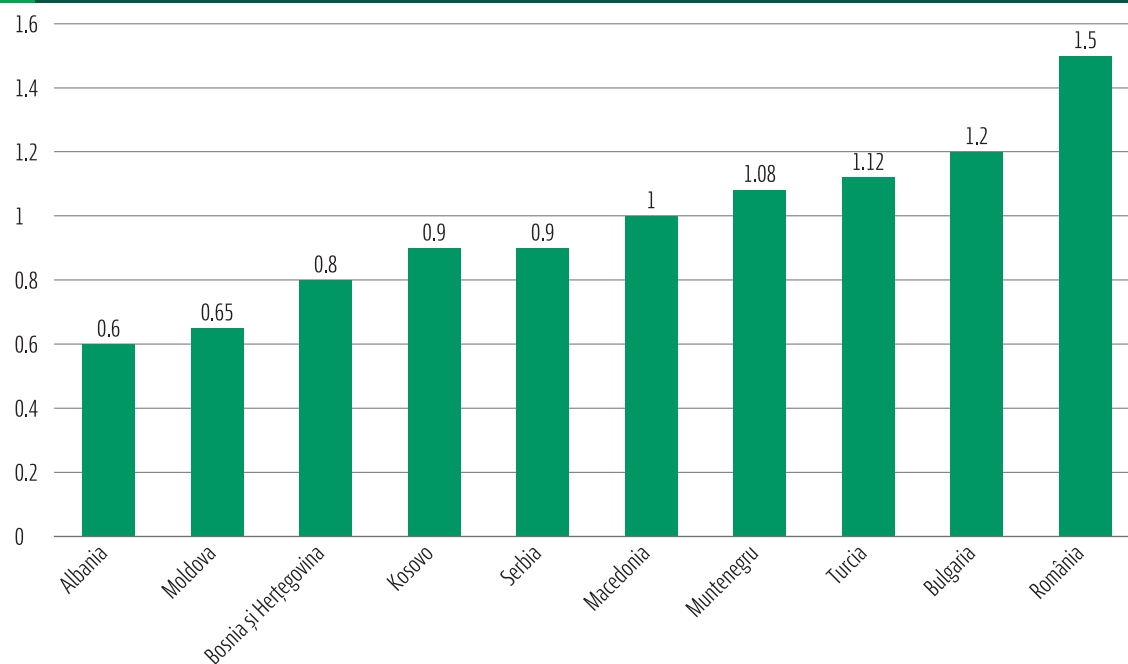
	Slovenia	Irlanda	Polonia	Malta	UE 28	Maroc	Georgia	Egipt
Generarea SDM	1.23	1.61	0.89	1.61	1.3	0.57	0.87	0.70
PIB pe cap de locuitor	19110.5	46633.2	11304.6	29200.0	30240.0	4910.0	5390.0	6000.0

Graficul 4 Corelarea generării DSM (kg pe cap de locuitor) și PIB în \$ pe cap de locuitor

Pentru PIB pe cap de locuitor sub 10.000 \$, generarea DSM este în intervalul de 0,6-1,2 kg. Creșterea sa semnificativă nu înseamnă în mod automat o creștere semnificativă în generarea DSM. Malta și Irlanda, cu un PIB de 3 și de 4 ori mai mare au 1,6 kg de deșeuri generate pe cap de locuitor. Cu toate acestea, pentru procese de luarea deciziilor și selecție a celor mai bune scenarii DSM adecvate, trebuie să cunoaștem, de asemenea, totalul deșeurilor generate anual. O cantitate mică de deșeuri generate într-o țară va limita aplicarea unei capacități mari și a unei infrastructuri complexe de recuperare a deșeurilor sau de tratare a deșe-

urilor. În afară de Turcia și România, toate celelalte țări au o generare anuală foarte mică, adică mai puțin de 5.000.000 t/an (**Graficul 5**).

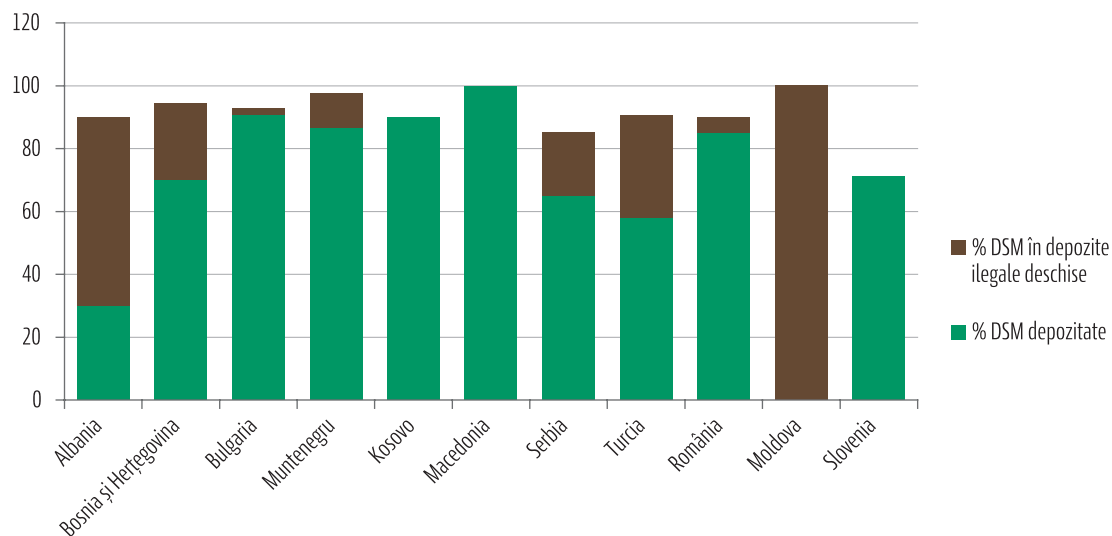
Pe lângă numărul total al populației, care este mai mare în comparație cu alte țări, România și Turcia, împreună cu Bulgaria, au o generare semnificativ mai mare de deșeuri pe cap de locuitor pe zi (**Graficul 6**).

Graficul 5 Corelarea numărului populației și cantitatea de deșeuri generate, în t/an**Graficul 6** DSM generate pe cap de locuitor, în kg/zi

Opțiunea cea mai preferabilă pentru majoritatea țărilor este în continuare eliminarea, fie în depozite de deșeuri municipale, igienizate și controlate sau în gropi de gunoi ilegale (**Graficul 7**). Cele mai multe dintre țări au aproape 90% sau mai multe deșeuri depozitate în gropile de gunoi, comparativ cu UE 28, care, în 2012, a avut aproape jumă-

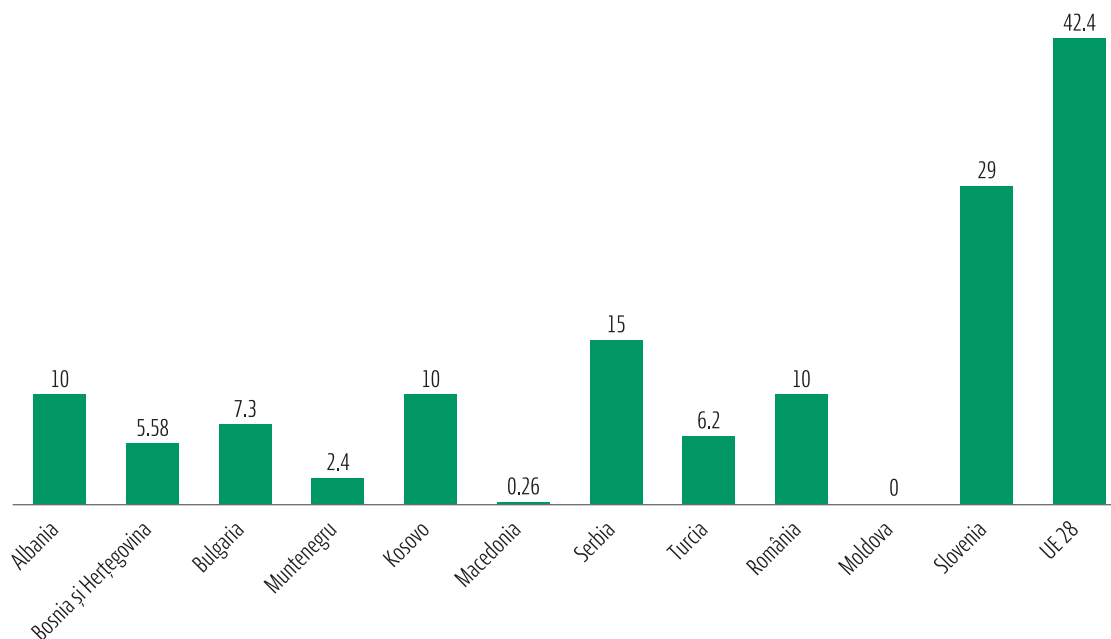
tate (48,3%) din deșeurile depozitate. Albania a raportat că aproape 60% din deșeurile generate sunt depozitate în gropi de gunoi deschise. Depozitarea ilegală nu este raportată oficial în Kosovo și Macedonia, cu toate că o serie de proiecte se ocupă cu acțiuni de curățare în ambele țări.

Graficul 7 DSM depozitate vs. DSM depozitate ilegal

Graficul 8

Recuperarea deșeurilor pe țară, %

Deșeurile recuperate prezentate (Graficul 8), sunt egale cu suma valorilor indicatorilor 4c— Deșeuri recuperate prin reciclare și 4d— tratament biologic DSM (Tabelul 7), adică reciclare, tratare biologică, TMB și tratament termic. Recuperarea deșeurilor nu există în Moldova, în timp ce alte țări au raportat 0,26% (Macedonia) până la 15% (Serbia).

Valoarea acestui indicator nu este comparabil cu valoarea prezentată pentru UE 28, deoarece valoarea de 36,4% se referă la ponderea **deșeurilor tratate** în UE 28 în 2012, în timp ce indicatorul 4c-4d se referă la **deșeurile generate**. Este același lucru cu 6,0% din deșeurile tratate în UE 28, care sunt trimise pentru incinerare. Bulgaria a introdus compostarea pilot în 19 municipalități care rezultă în 30% din deșeurile generate fiind compostate. În 6 stații de compostare, Turcia tratează 0.41% din deșeurile generate. Bulgaria recuperează energia de la 20% din deșeurile generate, în uzina de producere combinată de energie termică și electrică din Sofia. Turcia recuperează 0,02% în 32 de instalații de co-incinerare. TMB este prezent în Bosnia și Herțegovina.

Analizele municipalităților privind Gestionarea Deșeurilor Solide

4

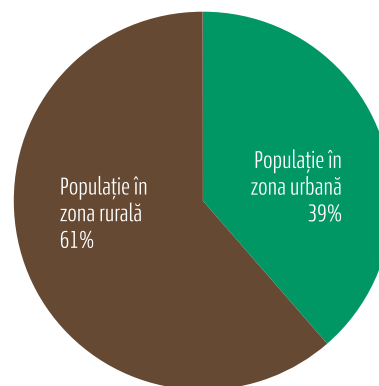
4.1 Municipality Lezha (Albania)

O populație totală de 107.873 locuiește în municipiul Lezha, din care 38,6% se află în zona urbană. Zona urbană a acesteia este de aproximativ 100 km², ceea ce reprezintă 50% din teritoriul său total. DSM generate pe cap de locuitor este de 0,7 kg / zi.

Populația deservită cu servicii de DSM în mediul urban este de 92,8%, în timp ce în zonele rurale este mult mai mic, adică 44,3%. Rata de reciclare este semnificativă și estimată la 28%. Acesta este rezultatul a două proiecte „Dezvoltarea unui plan de gestionare a deșeurilor și Construirea unui Centru de separare și de reciclare în municipalitatea Lezha” și „Curățarea materialului plastic și gestionarea participativă a deșeurilor în municipalitatea Lezha”.

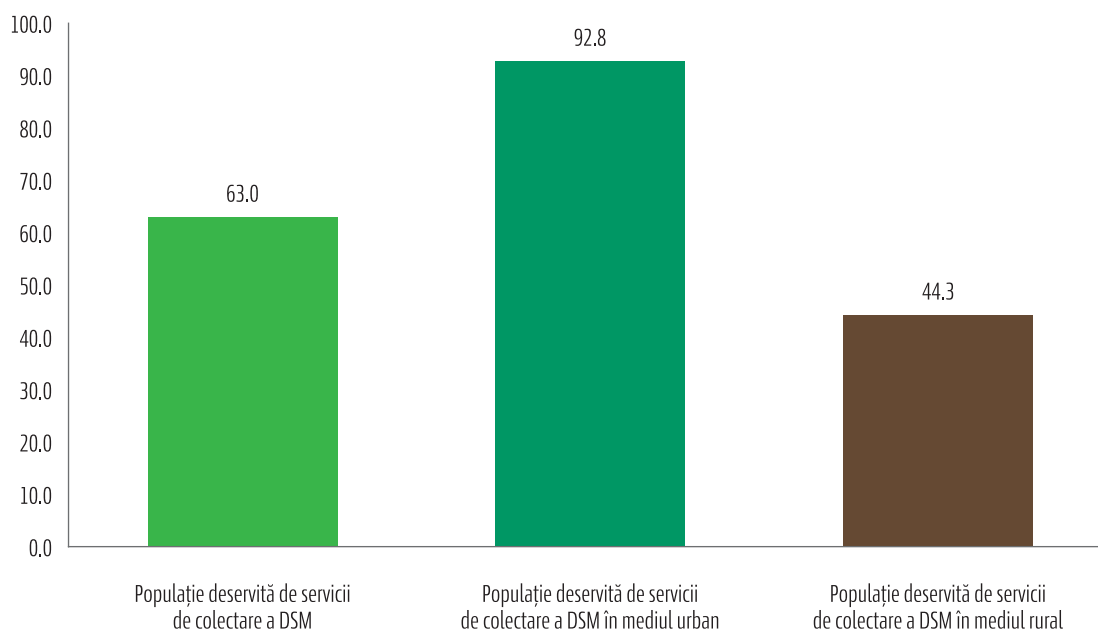
Graficul 9

Pondere populației în zonele rurale și urbane, Lezha (Albania)

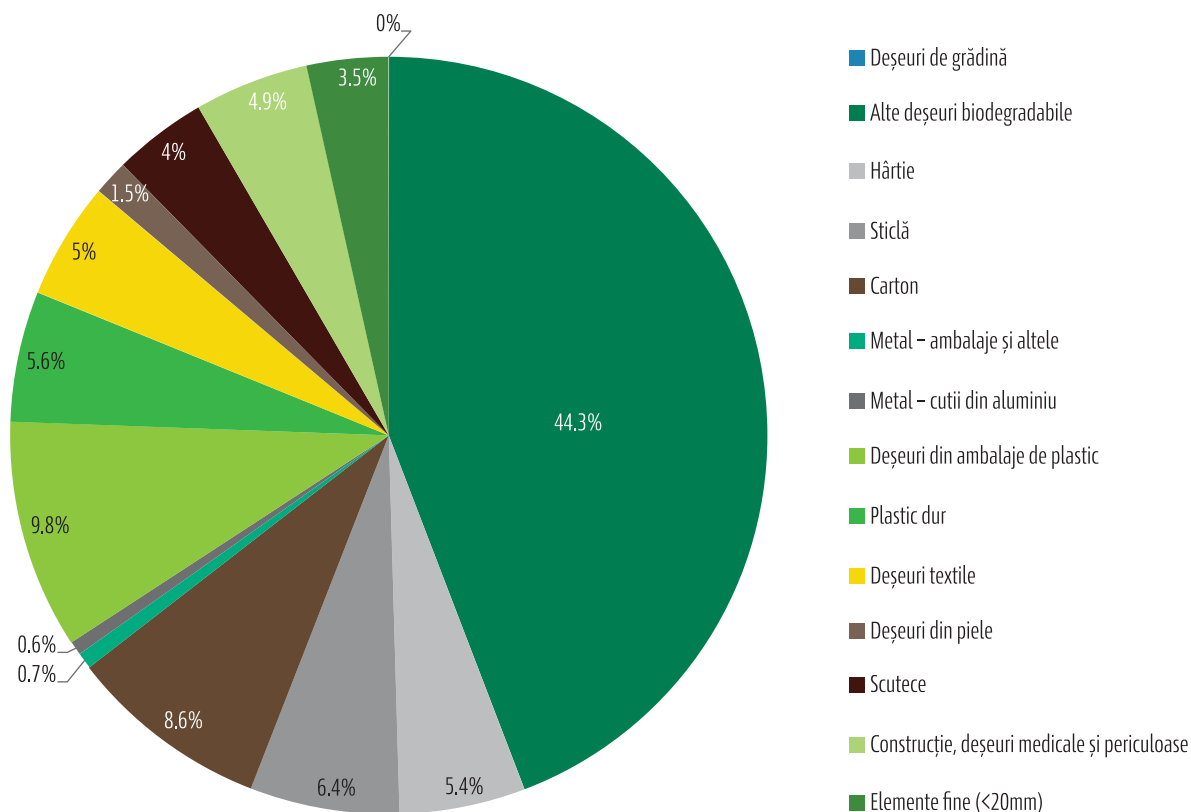
Graficul 10

Nivelul serviciului DSM, Lezha (Albania)

Deșeurile sunt compuse în principal din deșeuri biodegradabile de grădină—44,3%, în timp ce există deșeuri de ambalaje din plastic în procentaj de 10% și din carton, în procentaj de 9%.

Graficul 11 Structura DSM, Lezha (Albania)

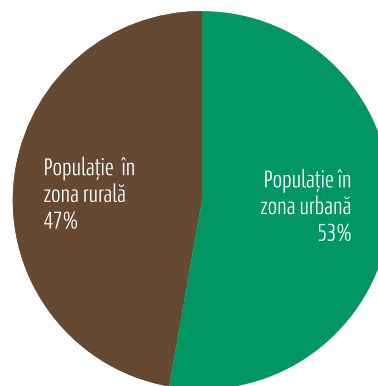
4.2 Municipality Prijedor (Bosnia și Herțegovina)

O populație totală de 97.588 locuiește în municipalitatea Prijedor, din care 53 % se află în zona urbană. Zona urbană a acesteia este de aproximativ 14,3% din teritoriul totalul de 834 km². Populația deservită cu servicii de DSM în mediul urban este de 88%, în timp ce în mediul rural, procentajul este mult mai mic, adică 28%.

Generarea DSM este de 1,6 kg / zi pe cap de locuitor din gospodării și 9,73 kg / zi, din surse comerciale.

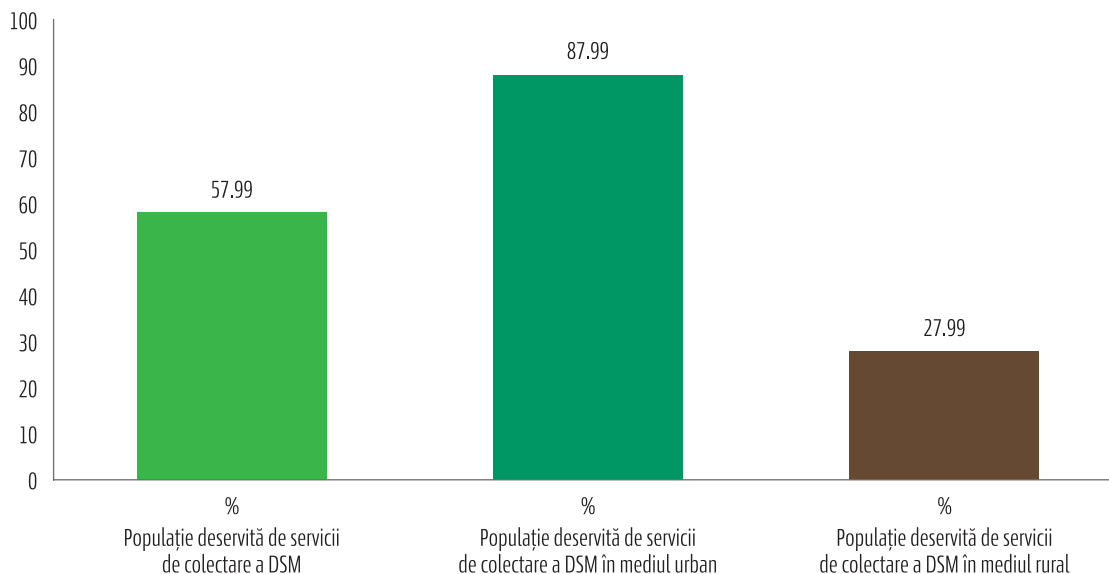
Graficul 12

Pondere populației în zonele rurale și urbane, Prijedor (Bosnia și Herțegovina)

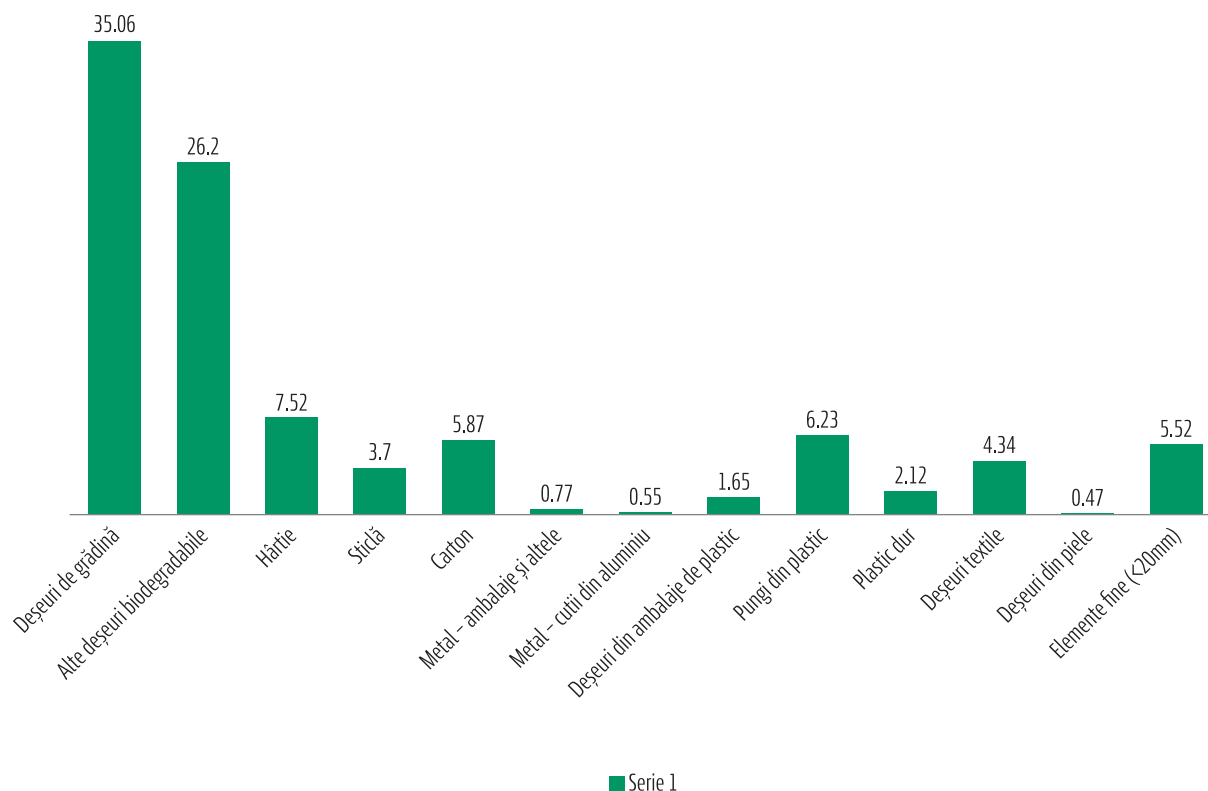
Graficul 13

Nivelul serviciului DSM, Prijedor (Bosnia și Herțegovina)

Deșeurile sunt compuse în principal din deșeuri biodegradabile—61,3%, în timp ce hârtia reprezintă aproximativ 8%. Există o parte semnificativă a pungilor de plastic—6,3% și cutii de aluminiu—7,9%. Aproximativ 44% din populație este deservită de serviciul de colectare a deșeurilor de ambalaje. Cu toate acestea, rata de reciclare din Prijedor este încă scăzută, doar 2,8%.

Graficul 14 Structura DSM în %, Prijedor (Bosnia și Herțegovina)

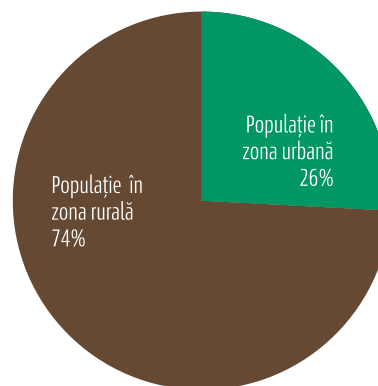
4.3 Municipalitatea Cazin (Bosnia și Herțegovina)

Municipalitatea Cazin are o suprafață totală de 356 km². Suprafața zonei sale urbanizate nu este disponibilă. Un total de 69.411 locuitori locuiesc în municipiul Cazin, în timp ce doar 17.750 locuiesc în zona urbană. Generarea de DSM este de 0,42 kg / zi pe cap de locuitor.

Populația deservită de servicii DSM în mediul urban este de 100%, în timp ce în mediul rural are rezultate mai scăzute, adică 77%, în timp ce serviciul de colectare a deșeurilor de ambalaje nu este furnizat deloc. Prin urmare, rata de reciclare din Cazin este de 0%..

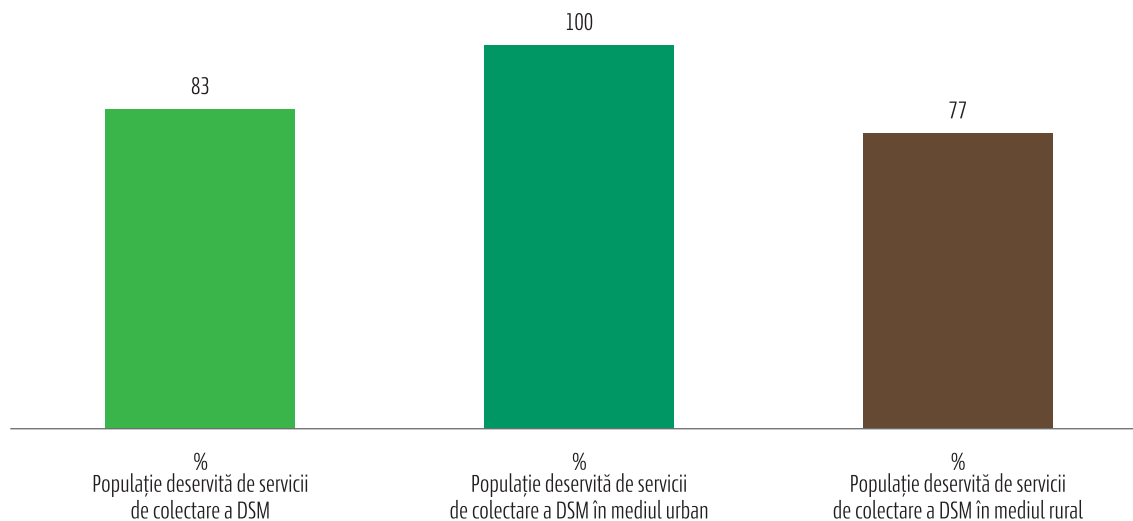
Graficul 15

Ponderea populației în zonele rurale și urbane, Cazin (Bosnia și Herțegovina)

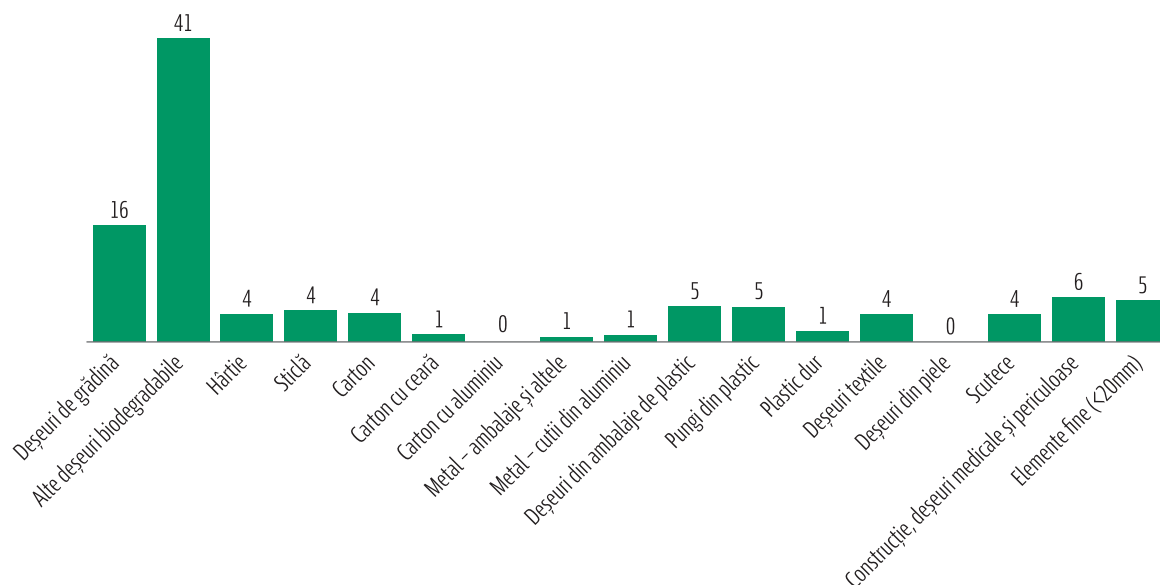
Graficul 16

Nivelul serviciului DSM, Cazin (Bosnia și Herțegovina)

Ponderea deșeurilor biodegradabile și de grădină este semnificativă, adică 57% în total. Hârtie, carton și sticla sunt în procent de aproximativ 4%, în timp ce cota de metale, scutece și piele este mai mică de aproximativ 4%. Există o proporție semnificativă de deșeurii din construcții amestecate cu deșeurii medicale și periculoase.

Graficul 17 Structura DSM, Cazin (Bosnia și Herțegovina)

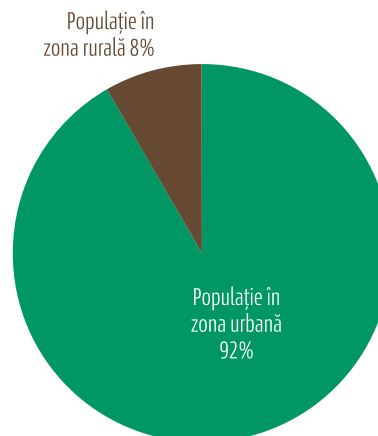
4.4 Municipality Gabrovo (Bulgaria)

O populație totală de 60.772 locuiește în municipiul Gabrovo, din care 92% sunt în zona urbană. Zona sa urbană este de aproximativ 42% din teritoriul său total (555.580 km²). Informațiile despre generarea DSM nu sunt disponibile.

Populația deservită cu servicii DSM în zonele urbane și rurale este de 99%. Conform datelor furnizate de GL NALAS, aproximativ 99% din populație este deservită de serviciul de colectare a deșeurilor de ambalaje. Cu toate acestea, rata de reciclare din Gabrovo este încă scăzută la un nivel de doar 6,8%.

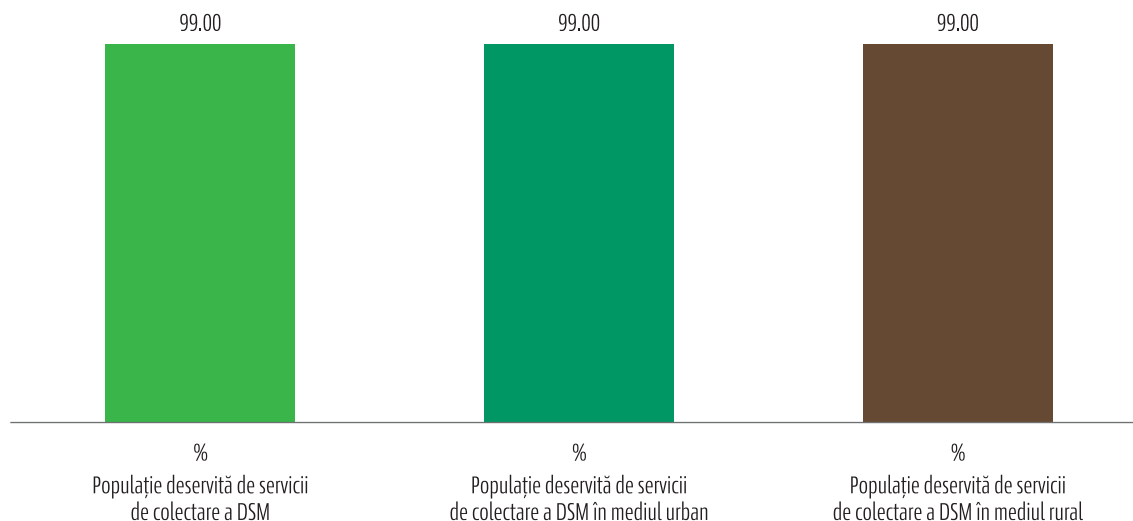
Graficul 18

Ponderele populației în zonele rurale și urbane, Gabrovo (Bulgaria)

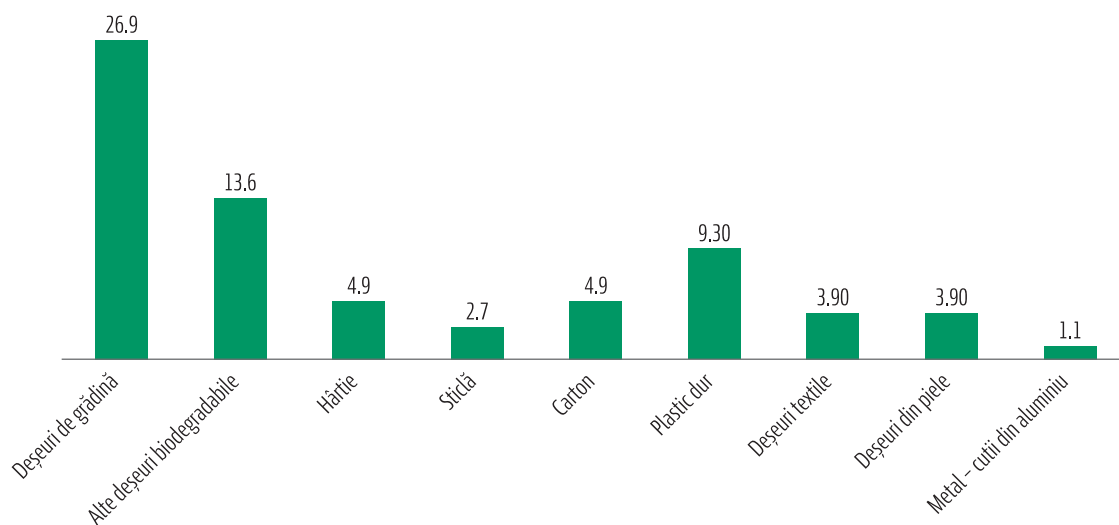
Graficul 19

Nivelul serviciului DSM, Gabrovo (Bulgaria)

Deșeurile sunt compuse în principal din deșeuri biodegradabile—40%, în timp ce plasticul dur reprezintă aproximativ 9%. Există o proporție semnificativă de pungi de plastic—6,3%, și cutii de aluminiu—7,9%. Alte componente, cum ar fi hârtie, sticlă, textile și piele sunt în intervalul cuprins între 2,5 și 5%.

Graficul 20 Structura DSM, Gabrovo (Bulgaria)

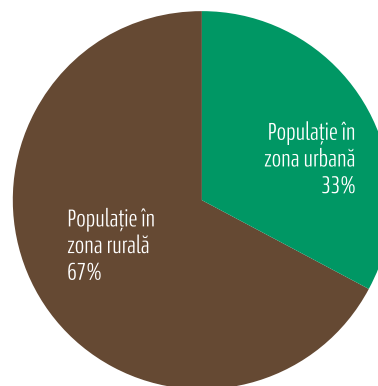
4.5 Municipality Bijelo Polje (Montenegro)

O populație totală de 46.051 locuiește în municipiul Bijelo Polje, din care 67% se află în zona urbană. Zona urbană reprezintă aproximativ 29,8% din totalul teritoriului de 924 km². Populația deservită cu servicii DSM în mediul urban este de 100%, în timp ce în mediul rural este mult mai scăzută, adică 8%.

DSM generate pe cap de locuitor este de 0,95 kg / zi.

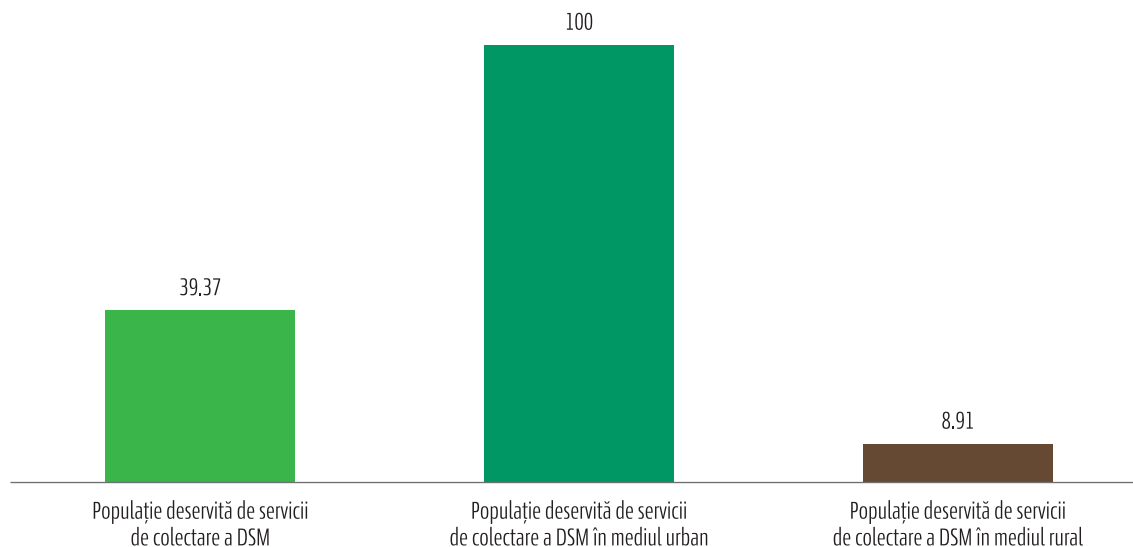
Graficul 21

Ponderea populației în zonele rurale și urbane, Bijelo Polje (Montenegro)

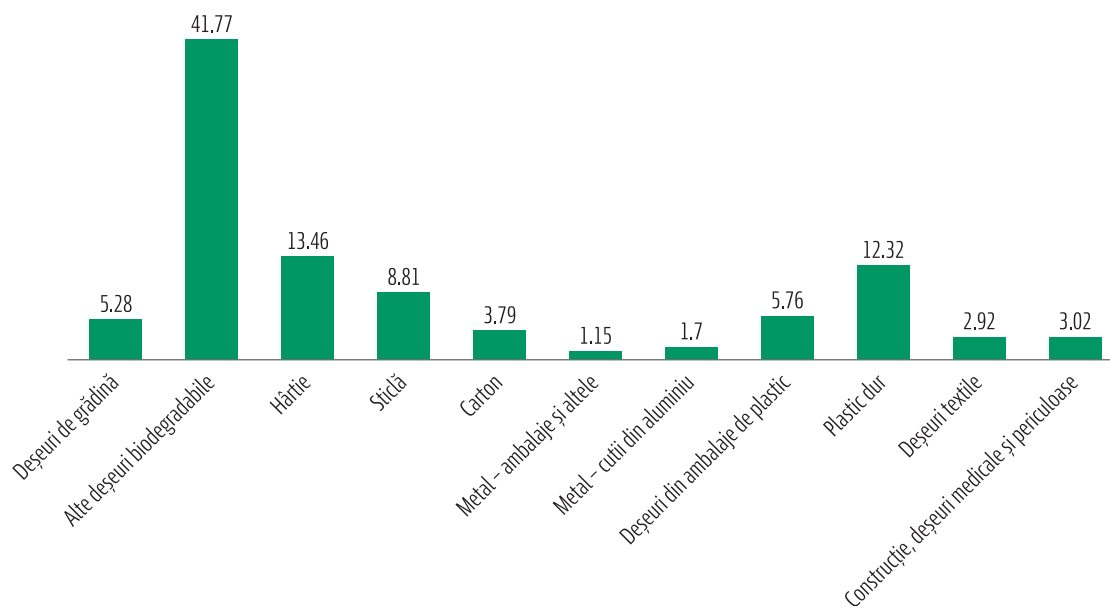
Graficul 22

Nivelul serviciului DSM, Bijelo Polje (Montenegro)

Nu există nicio informație cu privire la rata de reciclare și de acoperire de către serviciile de reciclare. Deșeurile sunt compuse în principal din deșeuri biodegradabile—47%, în timp ce hârtia este de aproximativ 13,5%, iar sticla este de 8,8%. Există o proporție semnificativă de plastic dur—12,3%. Datele furnizate sunt obținute de la instituțiile naționale fiind tipice pentru regiune (nordul Muntenegrului). Nu sunt disponibile date de la municipalități, din moment ce acestea nu oferă servicii de colectare separată a deșeurilor sau orice fel de reciclare.

Graficul 23 Structura DSM Bijelo Polje (Muntenegru)

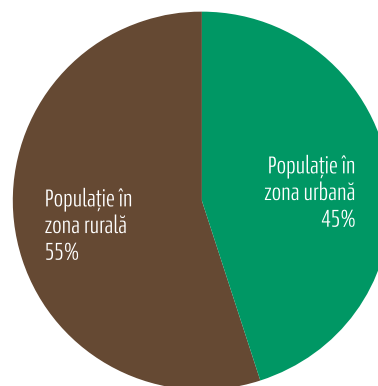
4.6 Municipality Ferizaj-Uroševac (Kosovo)

108.610 locuitori are municipalitatea Ferizaj-Uroševac, dintre care 45 % în zona urbană. Teritoriul urban este de aproximativ 45 % din cei 315 km² din teritoriu. Populația deservită de servicii DSM în zona urbană este de 80 % în timp ce în zona rurală este de 63%.

DSM generate pe cap de locuitor este de 0,56 kg/zi.

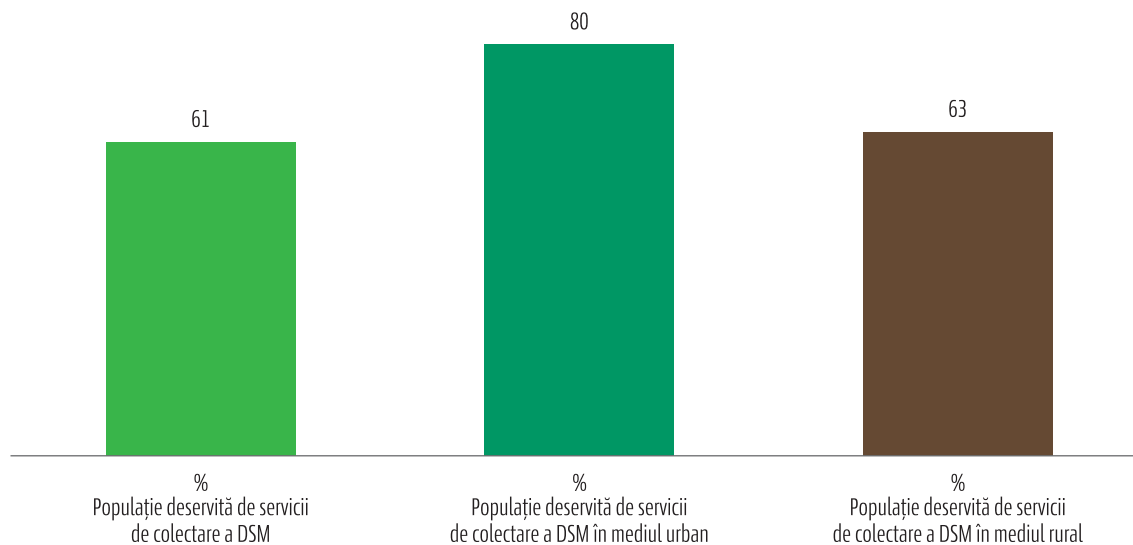
Graficul 24

Ponderea populației în zonele rurale și urbane, Ferizaj-Uroševac (Kosovo)

Graficul 25

Nivelul serviciului DSM, Ferizaj-Uroševac (Kosovo)

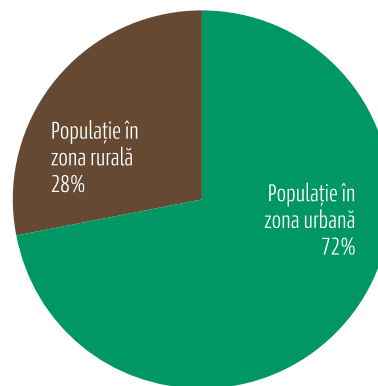
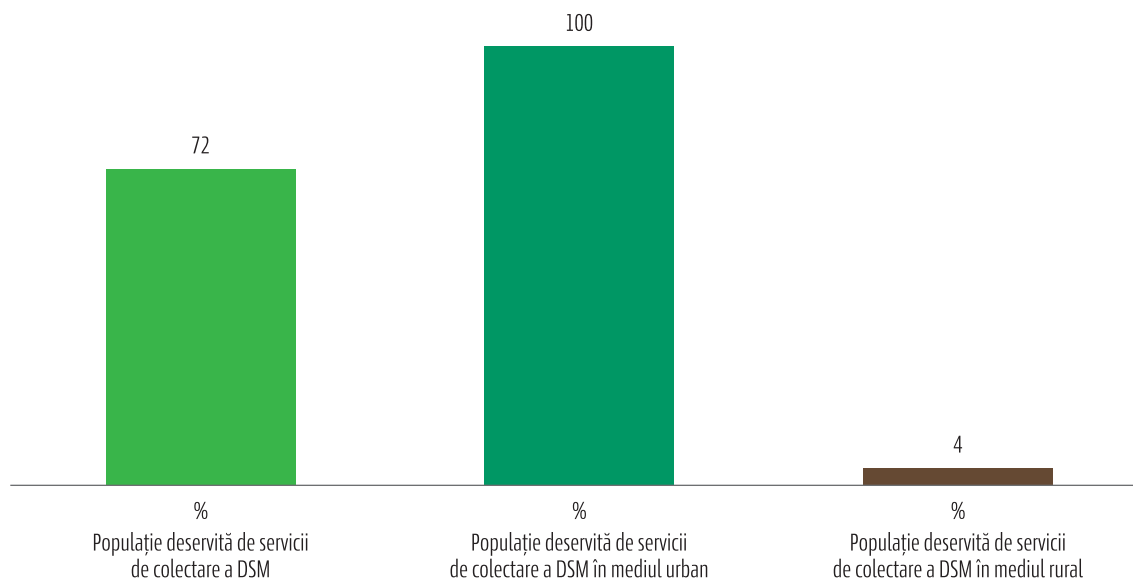

Nu există nicio informație cu privire la rata de reciclare și acoperirea prin servicii de reciclare în municipalitatea Ferizaj-Urosevac. Compania municipalității a estimat un procent de 15% din hârtie în compoziția deșeurilor, în timp ce ponderea altor componente reciclabile este raportată ca fiind zero. Restul de 85% sunt deșeuri biodegradabile. Având în vedere faptul că o anumită proporție din sticlă, materiale plastice, metale și alte tipuri de deșeuri ar putea exista, acest lucru poate fi luat ca o estimare foarte generală.

4.7 Municipality Kumanovo (Macedonia)

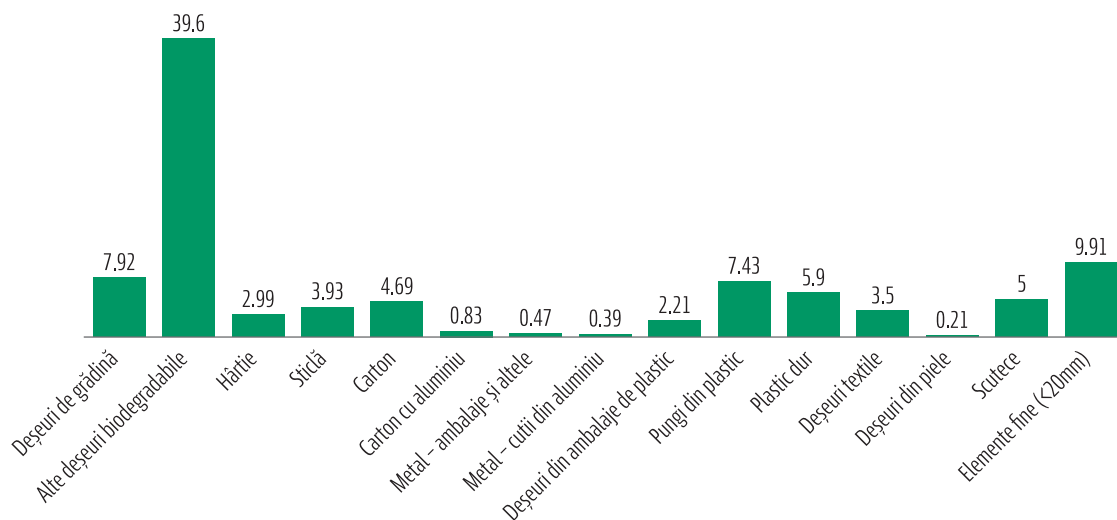
O populație totală de 108.048 locuiește în municipiul Kumanovo, din care 72% în zona urbană. Suprafața sa totală este de 509,5 km². Populația deservită cu servicii de DSM în mediul urban este de 100%, în timp ce în mediul rural este extrem de redusă—4%.

Cifrele privind populația deservită de servicii de colectare a deșeurilor de ambalaje și rata de reciclare nu sunt disponibile. Cifrele privind generarea de DSM nu sunt disponibile.

Graficul 26**Pondere a populației în zonele rurale și urbane, Kumanovo (Macedonia)****Graficul 27****Nivelul serviciului DSM, Kumanovo (Macedonia)**

Deșeurile sunt compuse în principal din deșeuri biodegradabile— 47,5%. Există o proporție semnificativă de pungi de plastic—7,5%.

Graficul 28 Structura DSM, Kumanovo (Macedonia)

4.8 Municipality Pančevo (Serbia)

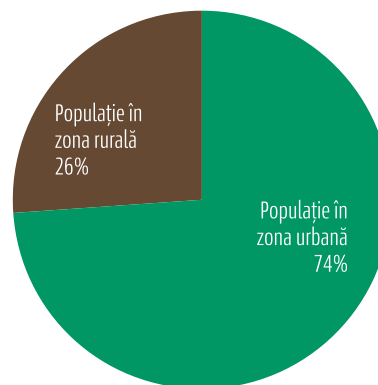
O populație totală de 122.252 locuiește în municipalitatea Pančevo, din care 73% se află în zona urbană. Zona urbană reprezintă circa 19,3% din 756 km² din totalul teritoriului.

DSM generate pe cap de locuitor sunt de 0,57 kg/zi.

Populația deservită de servicii de colectare de deșeuri solide municipale în mediul urban este de 100%, în timp ce acest indicator pentru mediul rural este de 96,8%.

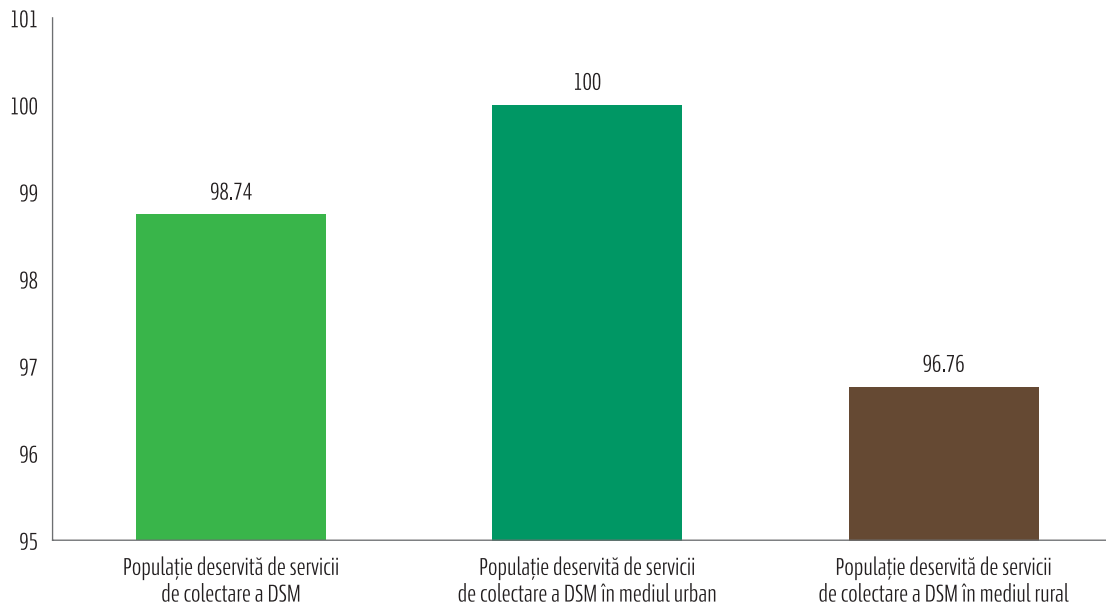
Graficul 29

Ponderea populației în zonele rurale și urbane, Pančevo (Serbia)

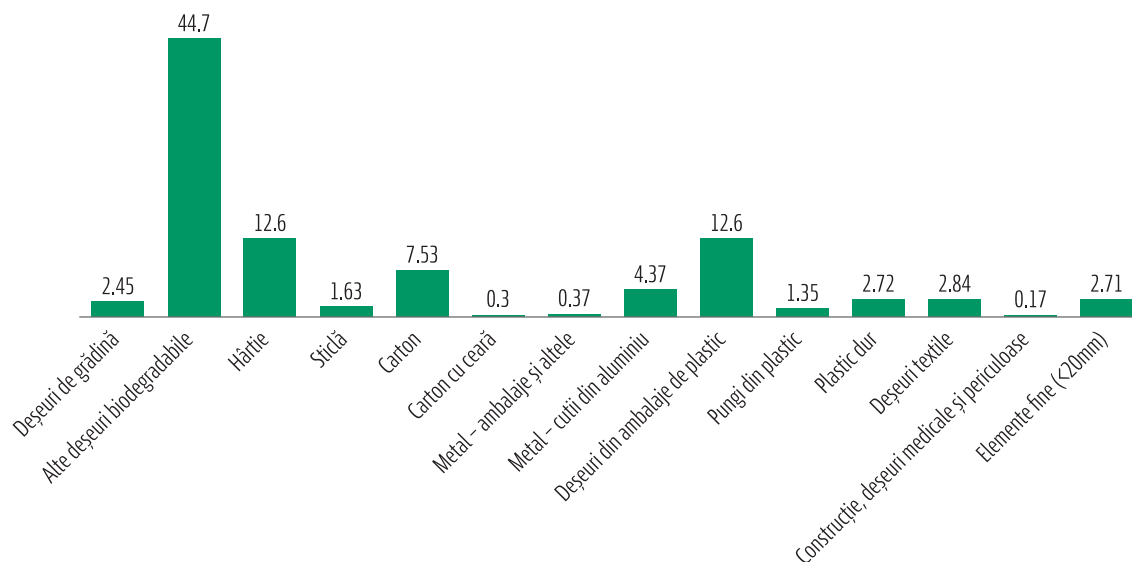
Graficul 30

Nivelul serviciului DSM, Pančevo (Serbia)

Cifra privind acoperirea prin servicii de colectare a deșeurilor de ambalaje nu este furnizată, dar rata de reciclare din Pančevo este de aproximativ 6,5%. Deșeurile sunt compuse în principal din deșeuri biodegradabile— 47%, în timp ce hârtia și deșeurile de ambalaje din plastic sunt aproximativ 12,6%, fiecare. Există o proporție semnificativă de pungi de plastic—6,3 %, și cutii de aluminiu—7,9%.

Graficul 31 Structura DSM, Pančevo (Serbia)

4.9 Municipality Uzunköprü (Turkey)

O populație totală de 64.322 locuiește în municipiul Uzunköprü, din care 63% este localizată în zona urbană. Mediul urban este de aproximativ 16% din totalul de 1.212 km² al teritoriului.

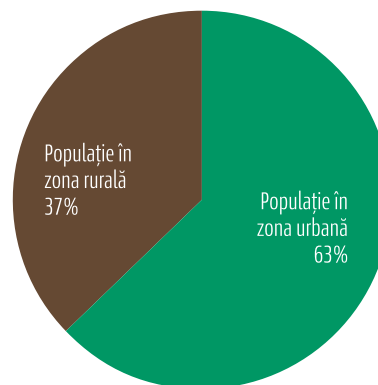
DSM generate pe cap de locuitor sunt de 1.5 kg/zi.

Populația deservită de servicii DSM în atât în mediul rural, cât și urban este de 100%.

Aproximativ 62% din populație este deservită de servicii de colectare a deșeurilor din ambalaje. Rata de reciclare în Uzunköprü este semnificativă—37%.

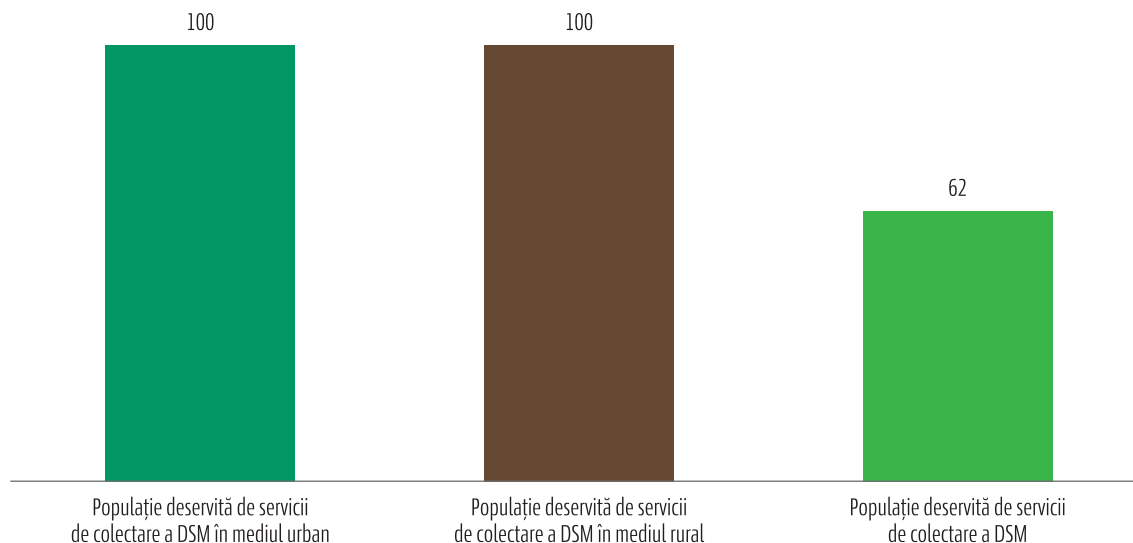
Graficul 32

Ponderea populației în zonele rurale și urbane, Uzunköprü (Turkey)

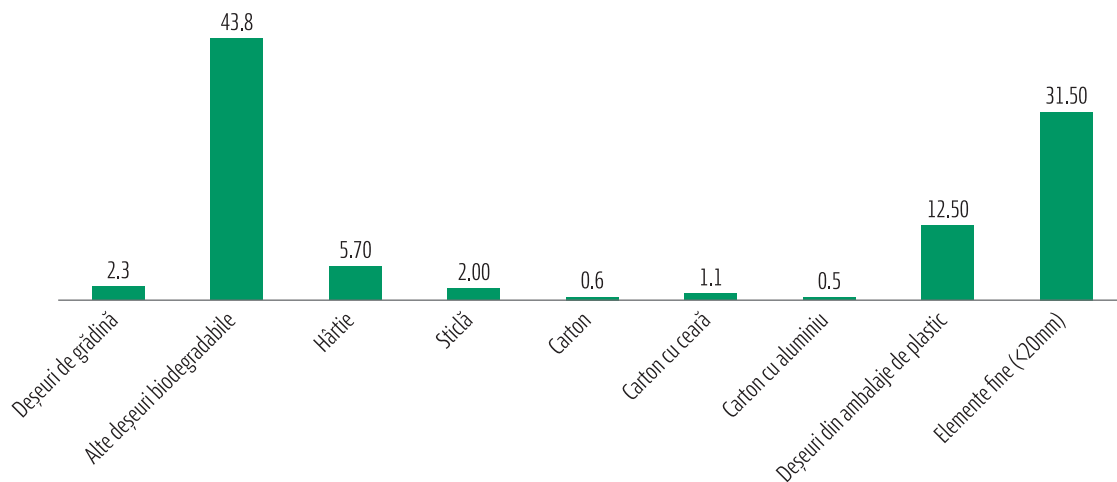
Graficul 33

Nivelul serviciului DSM, Uzunköprü (Turkey)

Deșeurile sunt compuse în principal din deșeuri biodegradabile— 46,1%, în timp ce hârtia reprezintă aproximativ 6%. Există o proporție semnificativă de deșeuri de ambalaje din plastic— 12,5%.

Graficul 34 Structura DSM, Uzunköprü (Turkey)

4.10 Municipality Târgoviște (Romania)

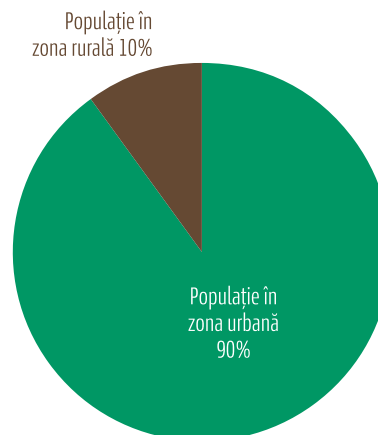
O populație totală de 89.000 locuiește în municipiul Târgoviște, dintre care 90% se află în zona urbană. Mediul urban este de aproximativ 84,4% din totalul de 769 km² al teritoriului. Populația deservită cu servicii DSM în zonele urbane și rurale este de 100%.

DSM generate pe cap de locuitor este de 1,5 kg/zi.

Aproximativ 17% din populație este deservită de servicii de colectare a deșeurilor din ambalaje. Cu toate acestea, rata de reciclare din Târgoviște nu este prezentată. Deșeurile sunt compuse în principal din deșeurile biodegradabile—50% și există o proporție egală de hârtie, textile și piele (5%).

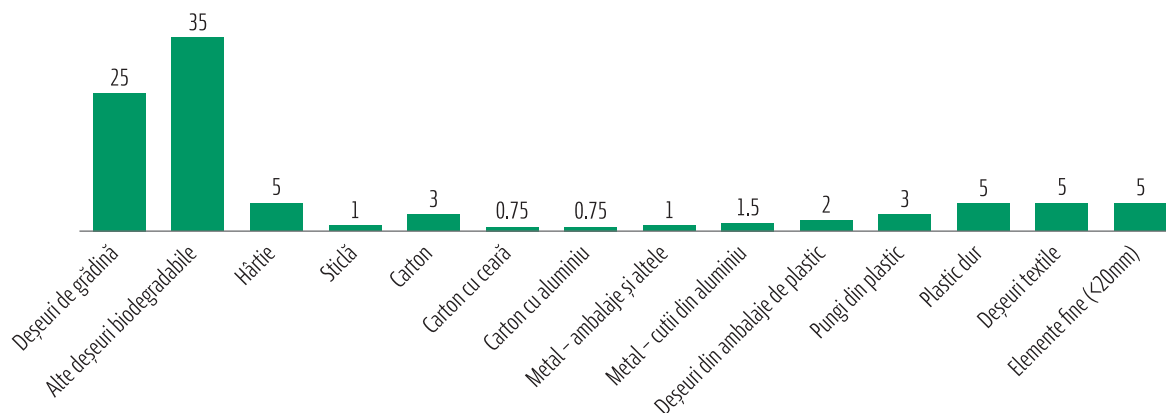
Graficul 35

Ponderează populației în zonele rurale și urbane, Târgoviște (România)

Graficul 36

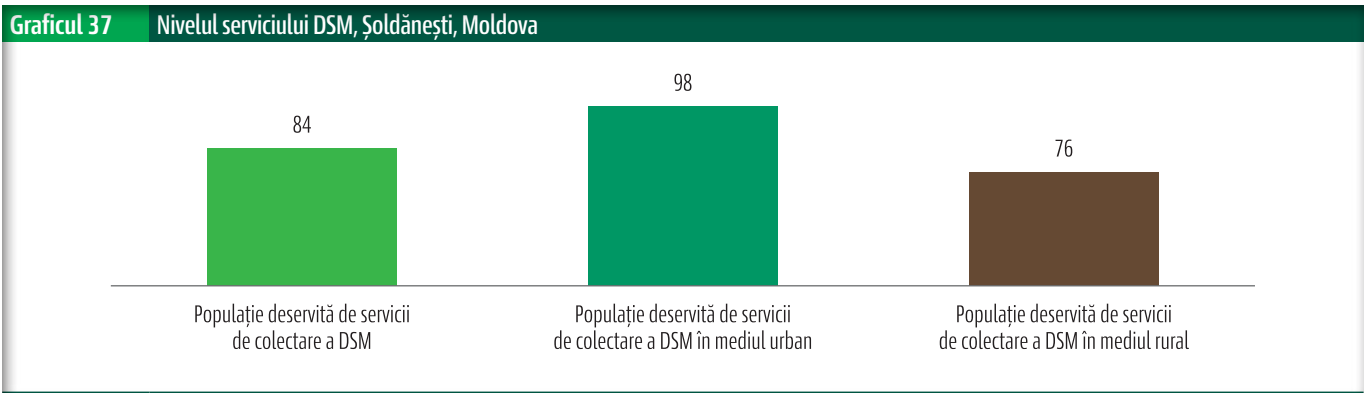
Structura DSM, Târgoviște (România)

4.11 Municipality Șoldănești (Moldova)

Conform datelor prezentate în studiul de fezabilitate pentru Centrul Inter-municipal de gestionare a deșeurilor solide din Șoldănești²⁵, o populație totală de 37.774 locuiește în municipiul Șoldănești. Populația deservită de servicii DSM în mediul urban este de 98%, în timp ce în mediul rural este mult mai mic – 76%.

DSM generate pe cap de locuitor este de 0,71 kg/zi.

Conform datelor prezentate în studiu, proporția cea mai mare a compoziției deșeurilor este raportată ca fiind „reziduuri”. Reziduurile sunt împărțite în „organice amestecate și anorganice” și „inerte” (Diagramele 2-4 din Studiu). Întrucât clasificarea structurii deșeurilor nu este aceeași ca și cea utilizată în metodologia pentru scopuri de analiză comparativă, este dificilă utilizarea acestor rezultate în comparația regională. Există o anumită prezență de pungi de plastic (9%), sticlă (3,6%) și hârtie (5,6%).

Tabelul 18: Structura DSM, Șoldănești, Moldova²⁴

	Alte deșeuri biodegradabile (%)	Alte deșeuri biodegradabile (%)	Alte deșeuri biodegradabile (%)
Reziduuri	81.1	82.3	81.7
Hârtie	5.6	5	5.3
Sticlă	3.5	3.7	3.6
Ambalaje metalice și altele	0.7	0.6	0.65
Pungi de plastic	9.1	8.4	8.75

Studiul raportează că 98% din populație este deservită de servicii de colectare a deșeurilor provenite din ambalaje, organizate în 53 de platforme. Fiecare platformă are 7 containere pentru diferite tipuri de deșeuri în mediul urban, și 4 containere în mediul rural. Cu toate acestea, rata de reciclare din Șoldănești nu este prezentată.

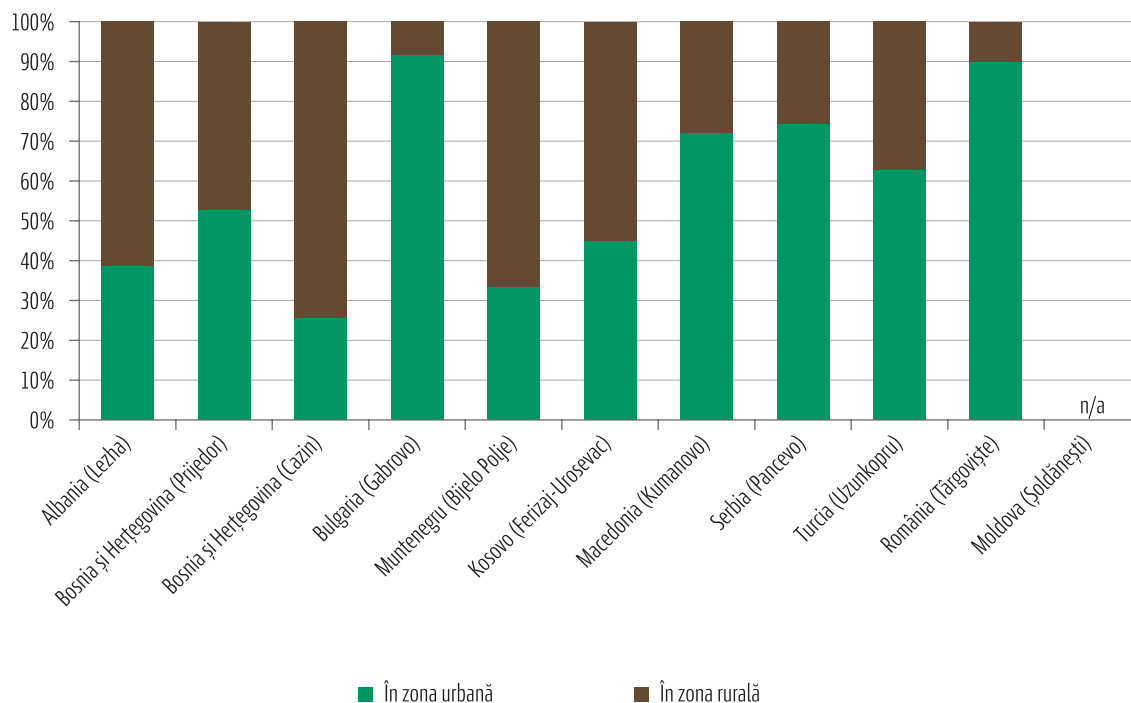
²⁵ Studiul de fezabilitate a fost elaborat în cadrul programului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” GIZ.

4.12 Analiza comparativă a indicatorilor la nivel local privind DSM

Municipalitățile analizate au populații între 35.000 și 125.000.

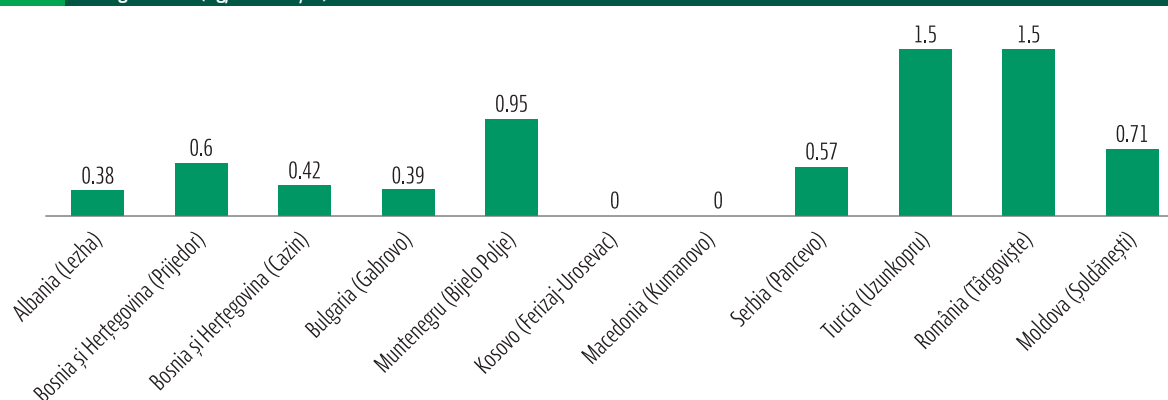
Cea mai mare parte a populației din Gabrovo și Târgoviște, Kumanovo și Pancevo trăiește în zona urbană a municipiului, în timp ce în Cazini și Bijelo Polje, și chiar și în Lezha, majoritatea populației trăiește în mediul rural. Prijedor și Ferizaj / Urosevac au populații urbane și rurale echilibrate (**Graficul 38**). Cifrele privind raportul dintre populația care trăiește în zonele rurale și urbane pentru municipiul Șoldănești (Moldova) nu au fost disponibile.

Graficul 38 Raportul dintre populația care trăiește în zonele rurale și urbane

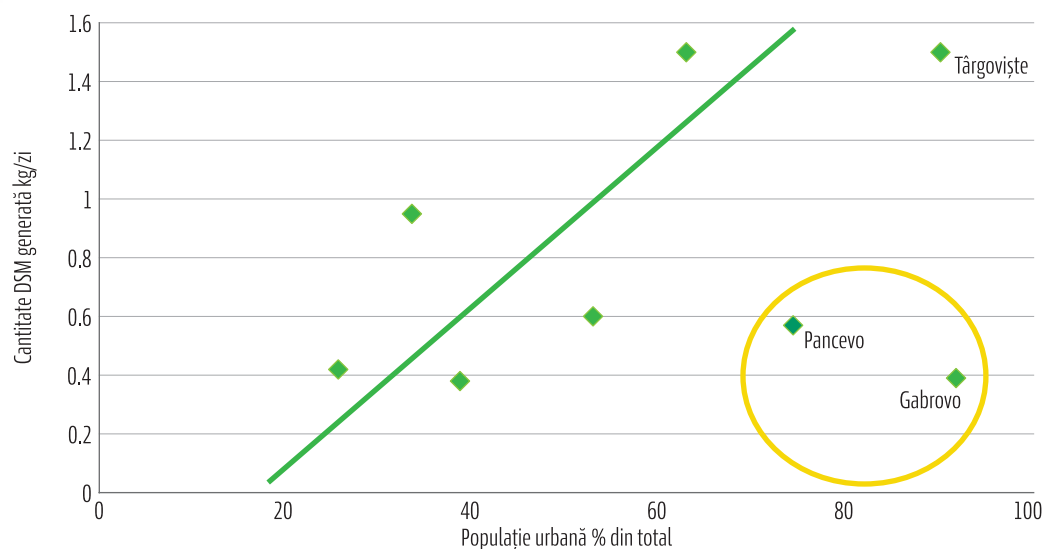
Figures on MSW generation for the Municipalities of Ferizaj/Uroševac (Kosovo) and Kumanovo (Macedonia) were not available (**Chart 39**). As for the national level, Turkey and Romania reported high SW generation (1.5). We assumed that some correlation must exist between the % of urban population and MSW generation per capita (**Chart 40**). However, based on the data available for the 8 municipalities, this correlation cannot be established.

Graficul 39 DSM generate (kg/locuitor/zi)

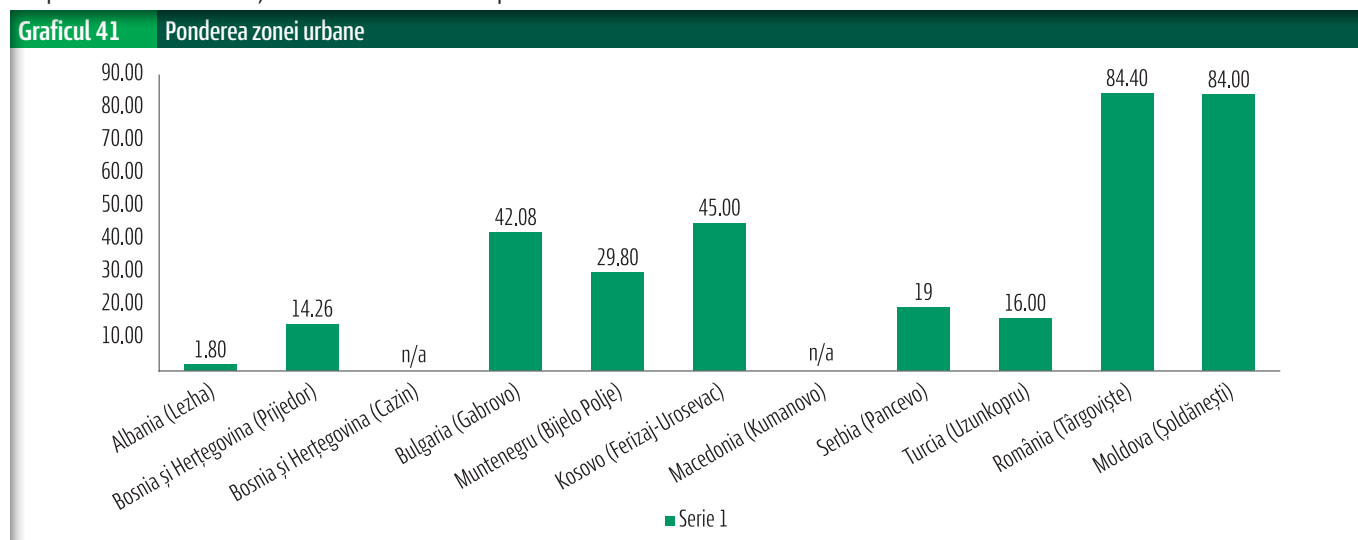

Municipalitatea Gabrovo (Bulgaria) a raportat numai 0,4 kg / zi, pentru 91,7% din populația urbană, în timp ce în România, Târgoviște pentru aproape același număr de populație urbană (90%) a raportat 1,5 kg/zi. Pančevo (Serbia) a raportat 0,57 cu o populație urbană de 74,3%.

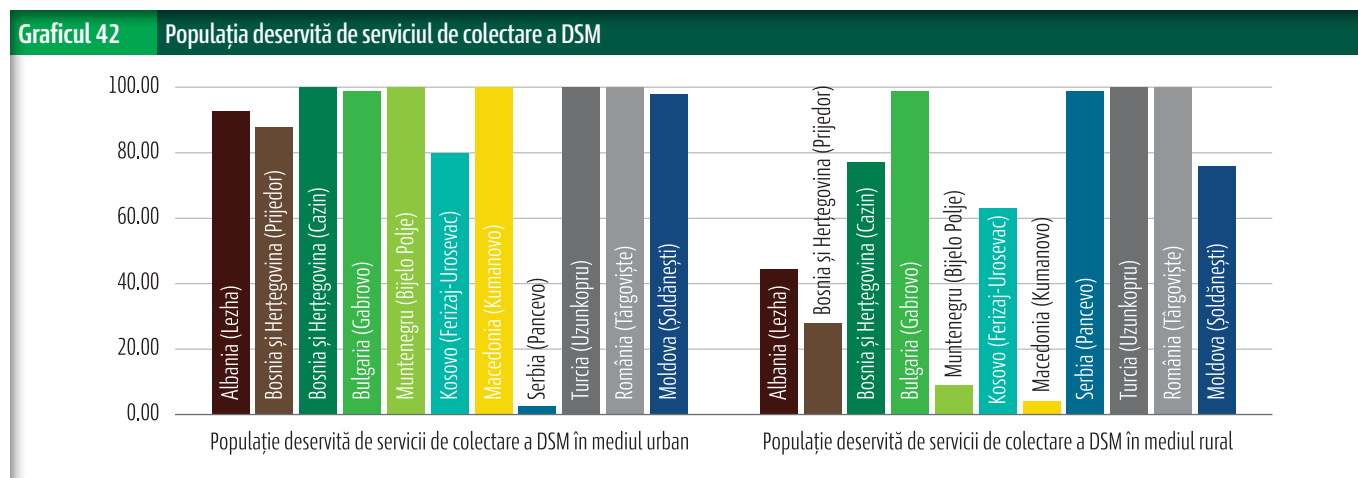
Graficul 40 Corelația între populația urbană și generarea de DSM pe cap de locuitor

Acoperirea de servicii DSM nu este mai mică de 80% în mediul urban (**Graficul 41**). Cu toate acestea, teritoriul urban este semnificativ mai mic decât teritoriul rural, cu excepția Târgoviște și Șoldănești (**Graficul 38**). Rapoartele privind zona urbană pentru Kumanovo și Cazin nu au fost disponibile.

Acoperirea serviciului DSM în zonele rurale este nesatisfăcătoare, cu excepția Târgoviște și Uzunköprü. Bijelo Polje, Kumanovo, Prijeđor și Lezha au o acoperire foarte scăzută în zonele lor rurale și un număr semnificativ de populație care trăiește în zonele rurale. În aceste condiții, municipalitățile de multe ori suferă din cauza problemei depozitării ilegale a deșeurilor. În cazul Lezha, 98,2% este o zonă rurală, unde locuiește 61,4% din populație, iar acoperirea este de numai 44,2%. Acest lucru oferă un număr de 8,8 mii de tone de deșeuri necolectate, care ajung în gropile de ilegale din zonele rurale. Același lucru se poate aplica și în alte zone rurale cu acoperire redusă.

Cifrele raportate pentru populația deservită de servicii de colectare a ambalajelor provenite din ambalaje din Prijedor și Gabrovo sunt foarte ridicate, în timp ce, rata de reciclare este sub 10% (Tabelul 19).

Tabelul 19: Rata de reciclare și a populației deservite de servicii de colectare a deșeurilor provenite din ambalaje

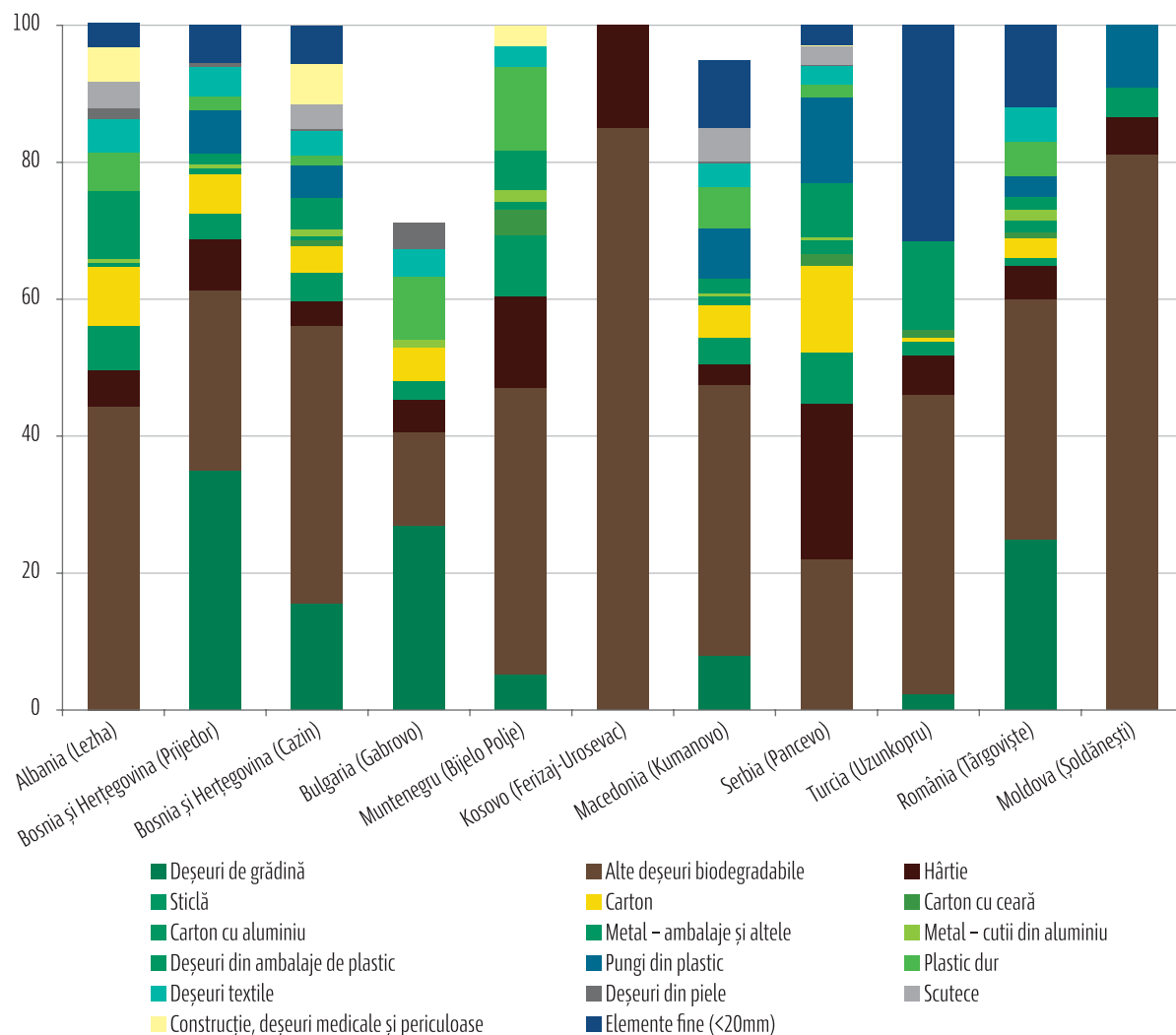
	Populație deservită de servicii de colectare a deșeurilor provenite din ambalaje	Rată de reciclare
Albania (Lezha)	6.03	28
B&H (Prijedor)	43.86	2.78
B&H (Cazin)	0	
Bulgaria (Gabrovo)	99	8.86
Montenegro (Bijelo Polje)	0	0
Kosovo (Ferizaj-Urosevac)	N/A	N/A
Macedonia (Kumanovo)	N/A	N/A
Serbia (Pancevo)	N/A	1.4
Turcia (Uzunkopru)	62	37
România (Târgoviște)	17	
Moldova (Șoldănești)	84	30

Ratele de reciclare și de acoperire nu au fost disponibile pentru Ferizaj / Urosevac și Kumanovo. Totuși, potrivit raportului USAID²⁶, există o industrie semnificativă de reciclare a plasticului în Kosovo, iar majoritatea companiilor sunt în cele mai mari orașe din Kosovo: Ferizaj / Urosevac, Pristina, Shtimje / Štimje, Lipjan / Lipljane, Prizren, Podujevë / Podujevo, etc. Numărul total al companiilor din aceste orașe este de 15, dintre care 7 sunt situate în Ferizaj / Urosevac. Ferizaj / Urosevac este inclus în programul pilot de reciclare, de asemenea.

²⁶ Activitatea de reciclare a plasticului în Kosovo, USAID octombrie 2009

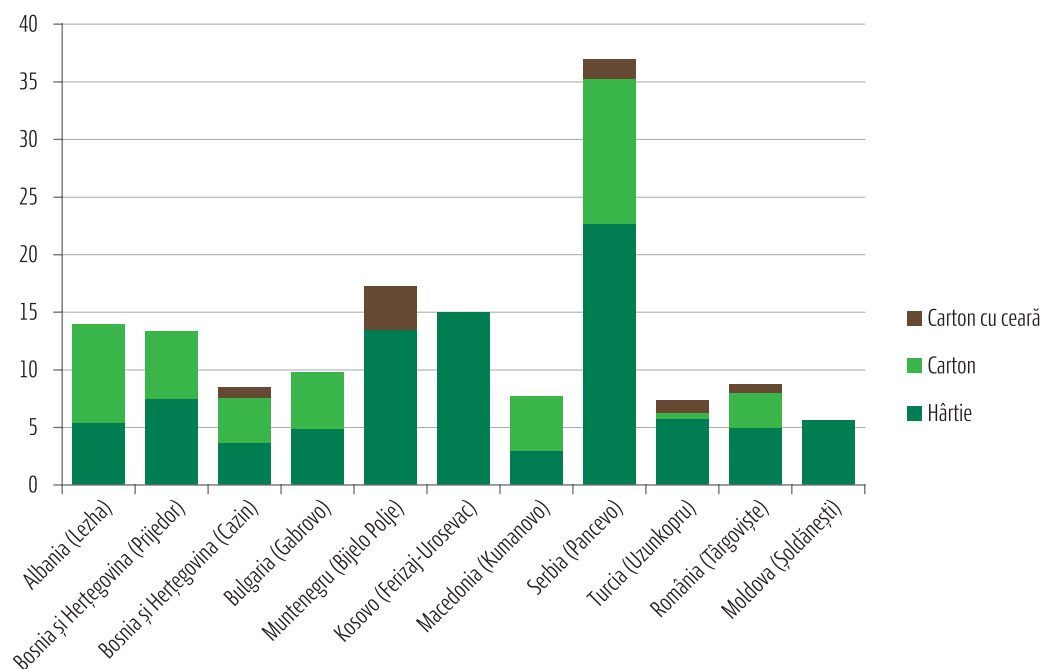
Deșeurile de grădina și alte deșeuri biodegradabile constituie majoritatea DSM de la 22% în Pančevo (Serbia) până la 85% în Ferizaj / Uroševac (Kosovo). Cifrele raportate pentru Kosovo trebuie să fie luate cu rezervare, deoarece acestea nu au raportat nicio altă componentă în afară de hârtie și deșeuri biodegradabile (**Graficul 43**). În ciuda potențialului ridicat de recuperare a acestora, în toate cazurile, este eliminat în depozitele de deșeuri municipale.

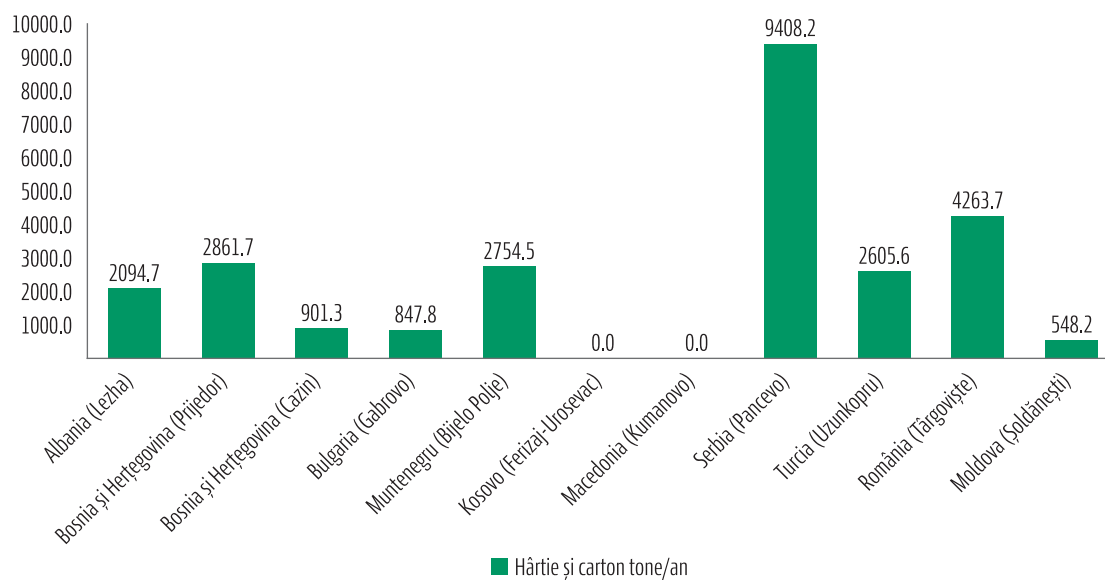
Graficul 43 Structura deșeurilor în 10 municipalități pilot

Municipalitatea din Pančevo (Serbia) a raportat cea mai mare cantitate de hârtie și carton, 37%, din care de hârtia este 23%. Alte țări au raportat 6-17% hârtie și carton, în total (Graficul 44). Luând în considerare generarea de deșeuri în municipalitățile selectate, avem Cazin, Gabrovo și Șoldănești cu sub 1000 t/an, Prijedor, Bijelo Polje și Uzunköprü cu cca. 3000 t/an și Târgoviște cu circa 4000 t/an. Numai Pančevo a raportat aproximativ 10.000 t/an. În general, în toate municipalitățile, cantitățile de hârtie și carton generată nu sunt semnificative (Graficul 45).

Graficul 44 Proporția de hârtie și carton în structura deșeurilor în municipalitățile selectate, %

Graficul 45 Cantitatea de hârtie și carton în structura deșeurilor în municipalitățile selectate, t/an

ORGANIZAȚII ' PARTENERE

5

Implemented by:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Organizațiile, instituțiile și companiile care au acordat un sprijin semnificativ NALAS și asociațiilor sale membre sunt recunoscute ca parteneri NALAS. Sprijinul lor poate include, dar nu se limitează la, lobby pentru NALAS și membrii săi, suport de expertiză și sprijin financiar. În plus, NALAS s-a dovedit a fi un câștig pentru mulți dintre acești parteneri, prin furnizarea de experiență regională, orientări sau coordonarea activităților desfășurate în țările membre.

Metodologia de analiză comparativă DSM NALAS implementată în 2015 și Raportul său au fost posibile prin fondurile oferite de Proiectul „Colectarea datelor privind deșeurile solide în SEE”, susținut financiar de Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și Guvernul Elveției, implementat de GIZ prin intermediul Open Regional Fund pentru modernizarea serviciilor municipale (ORF MMS). Proiectul a fost implementat în patru țări pilot ale SEE—Macedonia, Serbia, Muntenegru și Bosnia și Herțegovina, ca un efort comun al partenerilor cheie ai proiectului: NALAS - Rețeaua Asociațiilor Autorităților Locale din Europa de Sud Est, Asociația pentru Apă și Sectorul pentru protecția mediului „Rețeaua Aquasan în B&H” și SeSWA—Asociația Deșeurilor Solide din Serbia.

Network of Associations
of Local Authorities
of South East Europe

